

PAY ORANLARI %50 OLAN İKİ KİŞİLİK BİR ANONİM ORTAKLIKTA, BORÇLU-PAYDAŞIN ŞİRKETTEKİ %50 PAYINI DİĞER ALACAKLI-PAYDAŞA ‘BORCUNA KARŞILIK’ DEVRETMEŞİ, TASARRUFUN İPTALİ DAVASINA KONU

OLABİLİR Mİ?*

Av. Talih Uyar**

KONU: Pay oranları %50 olan iki kişilik bir anonim ortaklıkta, borçlu-paydaşın şirketteki %50 payını diğer alacaklı-paydaşa ‘*borcuna karşılık*’ devretmesi, tasarrufun iptali davasına konu olabilir mi?

*

ŞGİRİŞ:

Tasarrufun iptali davası, İcra ve İflâs Kanunu’nun 277-284’üncü ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında (ki) Kanunu’nun 24-31’inci maddelerinde düzenlenmiştir. Bu hükümler yakın zamana kadar İcra ve İflâs Kanununun diğer hükümlerine göre, daha sınırlı bir uygulama alanı bulmuştur. Bunun başlıca nedeni, iptal davası açabilecek durumda olan alacaklıların -genel hükümlere (TBK. mad. 19) göre açılan «*muavaza davası*» ile «*tasarrufun iptali davaları*»nı aynı nitelikte görüp- borçluların «mal kaçırma kasdı»nın isbatı konusundaki güçlüğü dikkate alarak, çekingen davranmış olmalarıdır. Halbuki, İİK. mad. 277 vd.’da düzenlenmiş bulunan «*tasarrufun iptali davası*» ile TBK. mad. 19’da düzenlenmiş bulunan «*muavaza davası*»nın gerek ‘açılma koşulları’ ve gerekse bu davalarda ‘isbatı gereken hususlar’ birbirinden farklıdır. İptal davalarında, davacı-alacaklı; çok kez «iptale tâbi tasarruf»un belirli bir zaman kesiti -(örneğin; «haciz»den, «aciz»den yahut «iflâsın açılması»ndan önceki *bir yıl* (İİK. mad. 279/I) ya da *iki yıl* (İİK. mad. 278/II)- içinde yapılmış olduğunu veya «işlem (tasarruf) tarihinden itibaren *beş yıl* içinde borçlu aleyhine haciz veya iflâs yoluyla takipte bulunulmuş olduğunu» (İİK. mad. 280/I) ve borçlu ile hukuki işlemde (tasarrufta) bulunan üçüncü kişinin, borçlunun belirli derecede -(örneğin; birinci, ikinci, üçüncü derecede (İİK. mad. 278/III-1; 280/II)- *kan* ya da *sihri hismı* olduğunu kanıtlamak suretiyle, ayrıca borçlunun «*mal kaçırma kasdı*»nı kanıtlamadan davasını (iddiasını) isbat edebilir...

Tasarrufun iptali davaları ne kadar geniş bir uygulama alanı bulur ve borçluların «*alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptıkları kötüniyetli tasarruflar*» ne kadar fazla iptale tâbi tutulursa, kötüniyet «o kadar az» ödüllendirilmiş (!) olacaktır.

I- Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«*Malları üzerine haciz konulması*»ndan (veya *haklarında iflâs kararı verilmesi*)nden önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırma» (yani, onların haklarında

* Bu yazı, bir dava dosyasına “hukuki mütalâa” (uzman görüşü) ‘HMK. m.293’ olarak sunulmuştur.

** İzmir Barosu Avukatlarından (Yaşar Üniv. Huk. Fak. Öğr. Görv.)

yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır*» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.^{1 2}

Bu davanın amacı³; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «*malları üzerine haciz konulmadan*» veya «*hakkında iflâs kararı verilmeden*» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş

¹ UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C. İcra ve İflâs Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları, 2021. s: 3 vd.

² Benzer tanımlar için bkz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvuru yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 715) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; İslah, 2021, s:192) - BERKİN, N.M. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

³ KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukukun Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukukun Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.⁴

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁹

√ «Davacının tasarrufun iptali istemine ilişkin bu davayı açmaktaki amacının takibe koyduğu alacağın tahsili olduğundan, davanın kabulüne karar verildiğinde, davacının bu alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak dava konusu edilen tüm taşınmazlar yönünden şartları oluşması halinde tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile 'dava

⁴TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR age., s:4 vd. - MUŞUL, T. age. s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 30 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 556 - BAKI KURUEL Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 2013, s: 857 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, 2016, s:17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - ÇAM, U.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:887 - ÇETİNEL, T. Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

⁵ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

⁶ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

⁷ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

⁸ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

⁹ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

konusu edilen taşınmazlardan sadece bir tanesinin davacının alacağını karşılayacağı' düşüncesiyle, yalnızca bir taşınmaz yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığını»¹⁰

√ *«İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹¹*

√ *«Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun aciz ya da iflâs etmeden önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹²*

√ *«Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹³*

belirtmiştir...

II- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, *«dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»*dir.¹⁴ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya

¹⁰ Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 4747/7826 (www.e-uyar.com)

¹¹ Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e-uyar.com)

¹² Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)

¹³ Bknz: 17. HD. 27.03.2018 T. 15813/3307 (www.e-uyar.com)

¹⁴ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd. – **TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR**age., s: 19 vd. - **UMAR, B.** Türk İcra-İflas Hukuku'nda İptal Davaları, 1963, s: 19 - **BAKİ KURU**İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **BAKİ KURU**İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **BAKİ KURU**El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Baskı,2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D., 1969/1, s: 39-49 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHF D. 2009, S: 3, s: 486) - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 557 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaalı Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, 2014, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, M.R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukuku'nda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 2013, s: 1744 - **AKŞENER, S.H.** Tasarrufun İptali Davaları, 2013, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve

devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...*dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına»* ş e k l i n d e karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu *niteliğini*, çeşitli içtihatlarında;

√ «*İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını*»¹⁵

√ «*İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını*»¹⁶

√ «*İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını*»¹⁷

√ «*Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini*»¹⁸

√ «*İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu, davacının, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde edeceğini ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan, o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceğini, bu yasal nedenle iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil*

İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf un İptal Davaları, 2004, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** age., s:49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflas Hukuku, 2016, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2020, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

¹⁵ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

¹⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

¹⁷ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

¹⁸ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»¹⁹

√ «*Tasarrufun iptali davasının taşınmazın aynına yönelik aynı bir dava olmadığı, alacağın tahsiline yönelik şahsi nitelikte bir dava olduğunu»²⁰*

√ «*İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²¹*

belirtmiştir...

III- İİK. mad. 277/I'de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilceği» belirtilmiştir (İİK. mad. 277).

‘İptal davasına konu olan işlemler’²² -kural olarak- «*maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler*»dir²³. Uygulamada en sık karşılaşılan tasarrufun iptali davasına konu olabilen belli başlı işlemler şunlardır²⁴:

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘miras taksim sözleşmesi’*»²⁵

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘rızaî taksim sözleşmesi’*»²⁶

√ «*Devredilen şirket hisseleri*»,²⁷

√ «*Devredilen miras hisseleri*»,²⁸

√ «*Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri*»,^{29 30 31}

¹⁹ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 3577/11571 (www.e-uyar.com)

²⁰ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 5549/7016 (www.e-uyar.com)

²¹ Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418 (www.e-uyar.com)

²² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4314 vd. - UYAR, T. Gereççeli-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 11, 3. Baskı, 2010, s: 18691 vd. - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

²³ BAKİ KURUEl Kitabı, s: 1397 - MUŞUL, T. age. s: 20 vd. - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 533 - KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 2013, s: 614 UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. - PEKCANİTEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 2013, s: 859 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 40 - KURTOĞLU, S. İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7-8, s: 776) - ULUKAPI, Ö. age. s: 497 - SARISÖZEN, M.S. a.g.m., s: 233, dipn: 5

²⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:37 vd.

²⁵ Bknz: 17. HD. 06.07.2020 T. 4035/4370 (www.e-uyar.com)

²⁶ Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 4751/5978 (www.e-uyar.com)

²⁷ Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607 (EK-1) ; 22.2.2010 T. 9772/1356 (EK-2); 12.11.2009 T. 8068/7497 (EK-3) vb. (www.e-uyar.com)

²⁸ Bknz: 17. HD. 23.2.2010 T. 9831/1437 (www.e-uyar.com)

²⁹ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰ MUŞUL, T. age. s: 40 vd.

³¹ UYAR, T. «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)

- √ «Satılan taşınmazlar»,³²
- √ «Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar»,^{33 34}
- √ «Havale işlemleri»,³⁵
- √ «Borçlunun malvarlığının artışını önleyen işlemler»,³⁶
- √ «Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi»,³⁷
- √ «Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi»,³⁸
- √ «Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar»,³⁹
- √ «Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,⁴⁰
- √ «Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»⁴¹
- √ «Yapılan ipotek işlemleri»⁴²
- √ «Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,^{43 44}
- √ «Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,⁴⁵
- √ «Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»⁴⁶
- √ «Nam-ı müstear (bedeli borçlu tarafından ödenip, üçüncü kişi adına kayıt ve tescil edilen şeyler) konusu işlemler»,^{47 48}

³² Bknz: 17. HD. 15.2.2010 T. 503/1144 (www.e-uyar.com)

³³ Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T. 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 vb. (www.e-uyar.com)

³⁴ Bu konuda ayrıca bknz: **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 244 vd. - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 25 vd.

³⁵ Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779 (www.e-uyar.com)

³⁶ Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 vb. (www.e-uyar.com)

³⁷ Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350 (www.e-uyar.com)

³⁸ Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617 (www.e-uyar.com)

³⁹ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792 (www.e-uyar.com)

⁴⁰ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 vb. (www.e-uyar.com)

⁴¹ Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291 (www.e-uyar.com)

⁴² Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575 (www.e-uyar.com)

⁴³ Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁴ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 43

⁴⁵ Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526 (www.e-uyar.com)

⁴⁶ Bknz: «Tasarruf kavramı 'borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri' ile ve 'hukuki fiillerini' de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerektiğini...» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120)

⁴⁷ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066; 25.11.2019 T. 3551/11086, 15.03.2017 T. 22269/2789; 24.05.2016 T. 11539/6283; 23.02.2016 T. 10807/2099; 23.02.2016 T. 11352/2105; 22.06.2015 T. 8287/8983; 15.06.2015 T. 3457/3457/8622; 01.06.2015 T. 19635/8006; 24.02.2015 T. 5559/3322; 18.11.2014 T. 10438/16219; 03.11.2014 T. 6147/14975; 21.05.2013 T. 7646/7370; 04.04.2013 T. 8194/4806; 26.03.2013 T. 72061/4179; 14.09.2009 T. 6101/5325; 5.11.2013 T. 12075/15090; 09.09.2013 T. 7129/11624; 18.03.2013 T. 6263/3521; 14.02.2013 T.

- √ «İnançlı işlemler»^{49 50}
- √ «Adi ortaklığın feshine ilişkin sözleşmeler»,⁵¹
- √ «Borçlu tarafından yapılan ölüncye kadar bakma sözleşmesi»⁵²,
- √ «Tapuya şerh verilmiş kira sözleşmeleri»,^{53 54}
- √ «Borçlunun, üçüncü kişideki alacağını kızına devretmesi işlemi»,⁵⁵
- √ «Ticari işletme rehnine konu olan mallar»⁵⁶
- √ «Borçlunun bir taşınır ya da taşınmaz malın başkasına bağışlaması»,
- √ «Borçlunun yemin etmekten kaçınması»,⁵⁷
- √ «Borçlunun kanun yoluna başvuru hakkını kullanmaktan kaçınması»,⁵⁸
- √ «Borçlunun tenkis davası açmaktan kaçınması»,^{59 60}
- √ «Borçlunun ticari işletmesini üçüncü bir kişiye devretmesi»,^{61 62}
- √ «Borçlunun taşınmazı üzerinde -gerçekte borçlu olmadığı halde- ipotek tesis etmesi»,⁶³
- √ «Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi»,^{64 65}
- √ «Borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla üçüncü kişi tarafından kendisi aleyhine açılan haksız davayı kabul etmesi»,⁶⁶

4164/1515; 08.05.2007 T. 2583/1574; 14. HD. 19.10.2001 T. 5932/6946; 15. HD. 29.4.1993 T. 2212/2029; 26.04.1984 T. 775/1466 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁸ UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4332 vd. - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s: 78 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit, Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s: 913 vd. - SERTAKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e, s: 30 – ÇAM, U.M. age. s:79

⁴⁹ BÖRÜ, L. a.g.m., s: 494 - KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 252, 266 vd. - TOKTAŞ, M. a.g.e., s: 82 - ÇETİN, H.E. age. s: 280 vd. – ÇAM, U.M. age. s:82

⁵⁰ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734; 17.02.2017 T. 10199/1109 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹ Bknz: 13. HD. 3.5.1982 T. 2826/3119 (www.e-uyar.com)

⁵² Bknz: 13. HD. 16.4.1974 T. 640/925 (www.e-uyar.com)

⁵³ Bknz: 17. HD. 07.04.2011 T. 335/3215 (www.e-uyar.com)

⁵⁴ MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 35

⁵⁵ Bknz: İİD. 4.11.1968 T. 9095/9886 (www.e-uyar.com)

⁵⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23337/1446 (www.e-uyar.com)

⁵⁷ ERDÖNMEZ, G. Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2020, s: 125, 147

⁵⁸ ERDÖNMEZ, G. a.g.e., s: 125, 147

⁵⁹ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s. 42

⁶⁰ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

⁶¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR Tasarrufun İptali Davaları, s:546 vd.

⁶² Bknz: HGK. 13.11.2013 T. 17-297/155; 30.05.2007 T. 21-295/319; 17. HD. 30.06.2015 T. 5449/9348; 09.06.2015 T. 5703/8442; 08.06.2015 T. 7076/8297; 12.05.2015 T. 19970/7295; 29.11.2012 T. 10872/13291; 30.05.2012 T. 4133/7029; 26.04.2012 T. 2021/5218 vb. (www.e-uyar.com)

⁶³ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e, s: 1

⁶⁴ GÜNEREN, A. a.g.e., s: 56, 80, 114 vd.- ÜSTÜNDAĞ, S. Medeni Yargılama Hukuku, C: 1-2, s: 762 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 40 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488

⁶⁵ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303; 24.06.2014 T. 17392/9848 vb. (www.e-uyar.com)

- √ «Borçlunun zamanaşımı def'inde bulunmaması»,^{67 68}
- √ «Borçlunun icranın geri bırakılması (İİK. mad. 71) talebinde bulunmaması»,⁶⁹
- √ «Karşılıksız olarak yapılan ciro işlemi»,⁷⁰
- √ «Borçlunun aleyhine yapılan haksız takip nedeniyle menfi tesbit davası açmaması»⁷¹,
- √ «Kooperatif payının satışına ilişkin tasarruflar»,⁷²
- √ «Teminat amacıyla yapılan temlikler»,⁷³
- √ «Borçlunun kendisine miras yoluyla gelen malvarlığını 'resmi taksim sözleşmesi' ile diğer mirasçılara devretmesi»,^{74 75}
- √ «Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince borçlu yüklenici tarafından hak edilmiş taşınmazların, kendi üzerine alınmadan, arsa sahibi vasıtasıyla üçüncü kişiler adına tescilinin sağlanması işlemleri (tasarrufları)»,^{76 77}
- √ «Gizli tahsil cirosu»,⁷⁸
- √ «Borçlunun itiraz sürelerinden vazgeçip takip konusu borcu kabul etmesi»,^{79 80}
- √ «Cebri icra yoluyla yapılan satışlar»⁸¹
- √ «Alacağın -muvazaalı olarak yapılmış- temlik tasarrufları»,^{82 83}

-
- ⁶⁶ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 39 - GÜNEREN, A. age. s: 56 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488 - ERDÖNMEZ, G. a.g.e, s: 140 vd.
- ⁶⁷ GÜNEREN, A. a.g.e., s: 56 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 40 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488
- ⁶⁸ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)
- ⁶⁹ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)
- ⁷⁰ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 438
- ⁷¹ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)
- ⁷² Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 6996/4145; 03.04.2014 T. 15293/4892; 27.01.2015 T. 13436/1098; 22.01.2015 T. 20240/723 vb. (www.e-uyar.com)
- ⁷³ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 269 vd.
- ⁷⁴ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 45
- ⁷⁵ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343; 13.05.2014 T. 2583/7531 (www.e-uyar.com)
- ⁷⁶ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 52
- ⁷⁷ Bknz: 17. HD. 28.05.2013 T. 3396/7849; 21.05.2013 T. 7646/7370; 16.03.2015 T. 18016/4287 vb. (www.e-uyar.com)
- ⁷⁸ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 274 vd.
- ⁷⁹ UYAR, T. a.g.m.(ABD. 2015/1, s: 370) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4315 - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 40
- ⁸⁰ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946; 15. HD. 13.06.2006 T. 1663/3523; 21.11.2006 T. 4991/6698; 17. HD. 04.11.2008 T. 3947/5089; 4. HD. 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)
- ⁸¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR Tasarrufun İptali Davaları, s:189 vd.
- ⁸² Ayrıntılı bilgi için bknz: TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR Tasarrufun İptali Davaları, s: 175 vd.
- ⁸³ Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 577/2386; 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888; 17.09.2018 T. 3403/7852; 26.06.2018 T. 1610/6384; 11.10.2016 T. 18995/8786; 13.10.2015 T.

√ «Borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunması»nın (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi -arkadaşı, akrabası, aynı iş kolunda çalışan bir kişi vs.- lehine muvazaalı senet düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurması),^{84 85}

√ «Başkasının borcu için bir malın teminat olarak gösterilmesi»⁸⁶

√ «Borçlunun, kendi borçlusunu ibra etmesi»⁸⁷

√ «Borçlunun, başkasının borcunu ödemesi»⁸⁸

√ «Borçlunun yaptığı 'bağışlamalar' ve 'ivazsız (karşılıksız)' tasarruflar» (İİK. mad. 278/I,II),⁸⁹

√ «Borçlunun 'bağışlama hükmünde sayılan' tasarrufları» (İİK. mad. 278/III),⁹⁰

√ «Borçlunun aciz halinde iken yaptığı tasarruflar» (İİK. mad. 279),⁹¹

√ «Borçlunun zarar verme kasdı ile yaptığı hileli tasarruflar» (İİK. mad.280)⁹²

1313/10510; 04.05.2015 T. 20059/6441; 21.04.2015 T. 21344/6051; 24.03.2015 T. 19052/4805; 05.06.2014 T. 1044/9011; 13.02.2014 T. 14266/1605; 01.10.2013 T. 10340/13129; 09.04.2013 T. 7533/5111 vb. (www.e-uyar.com)

⁸⁴ UYAR, T. «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 283 vd.) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (Ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-398) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 1, s: 65 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 12, 36 - BAKİ KURUEl Kitabı, s: 1398 - EROĞLU, O. age. s: 153 - AKŞENER, S.H. a.g.e., s: 96; 2. baskı, 2014, s: 118 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 80, 114 vd. - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, 2016, s: 4638 - TOKTAŞ, M. age., s: 76 - KAPLAN, N. Güncel İçtihatlarla İcra ve İflas Hukuku Uygulama Notları, 2014, s: 1401 - ÇAM, U.M. age., s:78

⁸⁵ Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016-436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544; 26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 vb.

⁸⁶ Bknz: 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923 (www.e-uyar.com)

⁸⁷ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 9120/11580; 12.3.2013 T. 4282/1407 vb. (www.e-uyar.com)

⁸⁸ GÜNEREN, A. age. s: 330

⁸⁹ Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4392 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 209 vd.

⁹⁰ Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4398 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 227 vd.

⁹¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4421 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 338 vd.

⁹²Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4434 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 374 vd.

i ç i n, «tasarrufun iptali davası» açılabilir.

IV- “İvazsız Tasarruflardan Dolayı” hangi tasarrufların iptal konusu⁹³ olabileceği; İİK.m. 278’de (3) bent halinde düzenlenmiştir.

•Bu maddede, ‘borçlu tarafından yapılan *«bağışlama»* ve *«ivazsız»* (karşılıksız) tasarruflar’ın hangi koşulların gerçekleşmesi halinde iptal edilebileceği’ belirtilmiştir.

İİK.m. 278/III-2’de “*yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler*”in iptale tabi olduğu açıkça belirtilmiştir.

Yüksek mahkemeye göre⁹⁴ *«tasarrufa konu taşınmazın tapuda/noter senedinde belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın/taşınırın/satılan hissenin tasarruf tarihindeki -serbest piyasa rayicine göre- belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde ‘edimler arasında fahiş farkın bulunduğu’nun kabulü gerekir.»* Bu hususun, yerinde keşif yapılarak ve b i l i r k i ş i l e r d e n rapor’ alınarak araştırılması gerekir.⁹⁵

“Borçlu ile üçüncü kişi arasındaki, İİK’nun 278. maddesinde sayılmış olan tasarruflar mutlak olarak iptale tabi olduğundan, tasarruf konusu malı borçludan satın/devir almış olan üçüncü kişinin ivazlar arasında fark bulunması durumunda iyiniyetli ya da kötünüyetli olması veya alacaklıya zarar verme kasdını taşıyıp taşıyamaması” önem taşımaz.^{96 97 98}

⁹³ UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803-828 - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, s: 177, s: 4449-4513) - UYAR, T. İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Legal Huk. Der. Ekim/2017, s: 5023-5061) - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda «İvazsız Tasarruflardan Dolayı» İptal (İzmir Bar. Der. Nisan/2011, s: 103-124) - UYAR, T. İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93-109) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» (İİK. 278/I, II) ve «Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması» (İİK. 278/III-2) Koşulu ile «Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağanı’nda yayımlanacak) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:227 vd.

⁹⁴Bknz: 17. HD. 26.02.2020 T. 1259/2204; 25.02.2020 T. 28/2057; 24.02.2020 T. 3248/1997; 18.12.2019 T. 630/12171; 04.12.2019 T. 5676/11536; 11.11.2019 T. 3256/10445; 15.10.2019 T. 2250/9390; 25.09.2019 T. 18219/8474; 07.11.2017 T. 8470/10226; 13.03.2017 T. 1658/2646; 06.12.2016 T. 20393/11218; 14.05.2015 T. 1180/7403; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.5.2011 T. 9509/4909; 21.3.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁵ Bknz: 17. HD. 27.11.2019 T. 3788/11149; 25.11.2019 T. 5026/11078 (www.e-uyar.com)

⁹⁶ BAKİ KURUEl Kitabı, s: 1403, 1405 - GÜNEREN, A. age. s: 723 - BAKİ KURUEl İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3423 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4403 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, C: 1, 2011, s: 313 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s: 310 - COŞKUN, M. İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu, C: 4, s: 4708 - YILMAZ, E. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1217 - ÇETİN, E.H. Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2016, s: 24 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 355 - MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1817 - KARSLI, A. İcra ve İflâs Hukuku, 2014, s: 543 - ULUKAPI, Ö. age. s: 502 - KAPLAN, H.A. age. s: 137 - TAZE, M. age. s: 117 - ALTAY, S. age. s: 677 - AKŞENER, H.S. age. s: 101 - AKKAYA, T. agm. s: 26; 28 - SÜPHANDAG, Y. İcra ve İflâs Hukuku’nda Uygulamalar, 2008, s: 694 - KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E. age. s: 135, 138 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. Der. 1989/6, s: 25 - Yasa Der. 1989/8, s: 1051) - ANSAY, S.Ş. age. s: 327 - OLGAC, S. agm. s: 464 - AKYAZAN, S. age. s: 183 - GÜRDOĞAN, B. age. s: 224 - UMAR, B. age. s: 64 - COŞKUN, M. age., s: 970 - EROĞLU, O. age. s:159 - ÇETİNEL, T. age. s:48, 50

⁹⁷ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 2138/11411; 15.05.2019 T. 18596/6133; 22.12.2014 T. 12749/19072; 22.12.2014 T. 15479/19075; 08.09.2014 T. 3430/11257; 20.05.2014 T. 2989/7869; 10.12.2013 T. 15076/17403; 02.07.2013 T. 7650/10497; 01.04.2013 T. 323/4590; 23.05.2011 T. 9958/5137; 21.03.2011 T. 7158/2516; 17.01.2011 T.

• Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde *ipotek* ya da *haciz* varsa, -bu takyidatların ‘alıcı-üçüncü kişi tarafından’ ödenmiş veya ödenecek olması koşuluyla- tapuda gösterilen satış bedeline, *ipotek bedeli* ya da *haciz tutarı* da ilave edilerek, ‘taşınmazın satış bedeli’ hesaplanır.^{99 100}

• Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca belirtelim ki; «‘İİK. m. 278/III-2 hükmünün de Anayasa’ya aykırı olduğu’ ileri sürülmüşse de, Anayasa Mahkemesi¹⁰¹ ‘buradaki kuralın, mülkiyet hakkını ölçüsüz bir şekilde sınırlandırmadığını ve üçüncü kişiye ispat olanağı getirdiği için’ bu iddiayı reddetmiştir.¹⁰²

Yüksek mahkeme, bu hükümle ilgili içtihatlarında;

√ «*Tasarrufun iptali davasına konu tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı ve alacaklılara zarar verme kastı taşıdığı, taşınmazın satış bedeli ile gerçek bedeli arasında büyük fark olduğu belirtilerek davanın kabulü ile taşınmazın tasarrufun iptaline ve alacaklıya alacak ve fer’ileri ile sınırlı kalmak üzere cebri icra yapabilme yetkisinin tanınmasına karar verilmesi gerektiğini*»¹⁰³

√ «*Edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceği- Taşınmazın tasarruf tarihindeki bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin ödediğinin resmi nitelikte, yasal ve inandırıcı delillerle kanıtlanması gerektiğini*»¹⁰⁴

√ «*Devir tarihi itibarıyla borçluların hissesine düşen bedele göre, edimler arasındaki fahiş fark nedeniyle üçüncü kişinin iyiniyet savunmasının dinlenemeyeceğini*»¹⁰⁵

√ «*Tapuda 94.500,00 TL’ye satılan ve gerçek değeri 256.282,00 TL olan taşınmazla ilgili olarak ivazlar arasında önemli oransızlık olduğunu (İİK. mad. 278/3-2)*»¹⁰⁶

√ «*Davalı borçlunun taşınmaz üzerindeki hisse payı 3/28 olduğu düşünüldüğünde, bilirkişi raporuna göre davalı borçlunun hissesine düşen değer ile taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunduğundan, İİK. mad. 278 uyarınca tasarrufun iptalinin gerektiğini*»¹⁰⁷

10482/54; 20.09.2010 T. 7886/7054; 20.04.2009 T. 6115/2462; 25.12.2008 T. 3195/5747; 20.11.2008 T. 3158/5420; 06.11.2008 T. 1891/5137 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁸ Bu konuda ayrıca bkz: **ÖZTEK, S.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s: 319 vd.)

⁹⁹ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 311 - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 333, 335, 336, 339 - **EROĞLU, O.** age., s 156

¹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5130/2451; 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17-141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111; 10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰¹ Bknz: AYM. 11. 07.2018 T. 09/84 (www.e-uyar.com)

¹⁰² **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 560, dipn. 4

¹⁰³ Bknz: 17. HD. 23.12.2019 T. 2085/12356 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 04.12.2019 T. 5676/11536 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 2138/11411 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷ Bknz: 17. HD. 13.06.2019 T. 20265/7573 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı üçüncü kişilere yapılan satışta edimler arasında aşırı fark bulunduğundan yapılan tasarrufun iptale tabi olduğunu- Edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının da dinlenemeyeceğini»¹⁰⁸

√ «Alacaklıya ispat kolaylığı sağlayan 'Akdin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitlerin', 'bağışlama' olarak kabul edileceğini öngören İİK. mad 278/3-2 hükmünün ise Anayasaya aykırı olmadığını»¹⁰⁹

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli sayılabilecek fark bulunmaması halinde tasarrufun iptaline karar verilemeyeceğini, iki bedel arasında bir misli fark olmadığından, bedeller arasında 'fahiş bedel farkı bulunmadığının kabulü gerektiğini»¹¹⁰

√ «Mahkemece dava konusu taşınmazın başında keşif yapılarak, uzman bilirkişi heyetinden taşınmazın tasarruf tarihindeki değeri ile tapudaki satış bedeli arasında misli fark bulunup bulunmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»¹¹¹

belirtmiştir...

V- “Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı” iptal konusu¹¹² İİK.m. 279’da düzenlenmiştir.

Bu maddede «borçlunun aciz halinde iken -daha doğrusu borca batık durumda iken¹¹³- (yani; malvarlığının pasifi, aktifinden fazla olan borçlunun¹¹⁴) yaptığı tasarrufların» hangilerinin ‘iptale tâbi olacağı’¹¹⁵ açıklanmıştır.

Kanunun, «borçlunun borca batık olduğunu» varsayarak öngördüğü belli bir devrede yaptığı -ve maddede dört bent halinde sayılan- tasarruflar, alacaklıların iptal davasına konu olabilir.

¹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 15.05.2019 T. 18596/6133 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹ Bknz: AYM. 11.07.2018 T. 9/84 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰ Bknz: 17. HD. 24.04.2018 T. 1701/4425 (www.e-uyar.com)

¹¹¹ Bknz: 17. HD. 08.03.2018 T. 14337/1693 (www.e-uyar.com)

¹¹² KALE, S. Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası «İİK. mad. 279» (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:191-204) – OLGAC, S. Yargıtay İçtihatlarının İşığı Altında, İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s:457-480) – ÖZTEK, S. Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:319-333) - UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803 - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı» İptal (İBD. Mart-Nisan/2014, s: 429-439) - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı» İptal (Bursa Bar. Der. Nisan-Mayıs-Haziran/2011, s: 69-73) - UYAR, T. Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal (İzmir Bar. Der. Ekim/2008, s: 45-54) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 338 vd.

¹¹³ KALE, S. agm. s: 191 - EROĞLU, O. Tasarrufun İptali Davaları, s: 169, dipn. 469 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. age., s: 863 vd.

¹¹⁴ BAKİ KURUEl Kitabı, s: 1407 – ÇETİNEL, T. age., s: 57

¹¹⁵ İİK. m. 279/I’de yer alan «batıldır» sözcüğü hatalıdır. Çünkü burada ‘maddi hukuk bakımından hükümsüzlük’ söz konusu olmayıp, sadece ‘davacı-alacaklının alacağı oranında, davacı alacaklı bakımından geçersiz sayılma’ sonucu ortaya çıktığından, burada «iptale tabidir» denilmiş olsaydı, daha isabetli olurdu... (ÇETİNEL, T. age. s: 57)

• Bu hükmün kabulünü gerektiren düşünce, borçlunun «bir veya bir kaç alacaklıyı kayırmak (alacaklılar arasındaki eşitliği bozmak) sonucunu doğuran fiillerini» önlemektir.¹¹⁶ Ancak, bu amacı taşıyan tüm fiiller değil, sadece maddede sayılan fiiller, bu maddeye göre iptal davasına yol açabilir.

• Bu madde uyarınca, tasarrufun iptal edilebilmesi için -İİK. mad. 278’de olduğu gibi- «borçlunun kasdı» önemli değildir. Bunun sonucu olarak da davalı- üçüncü kişinin, borçlunun şu ya da bu kasdını bilmesi (yani kötünyeti) aranmaz.¹¹⁷ Davalı-üçüncü kişi, «borçlunun zarar verme ya da kayırma kasdını bilmediğini» -yani; ‘iyiniyetli olduğunu’- isbat suretiyle sorumluluktan kurtulabilir.¹¹⁸ Yani -İİK. mad. 278’den farklı olarak- davalı-üçüncü kişi, ‘hukukî işlemin (fiilin) yapıldığı anda borçlunun durumunu -daha doğrusu, borca batık olduğunu-¹¹⁹ «bilmediğini» -ve «gereken özeni gösterdiği halde, öğrenemediğini»- yani «iyiniyetli olduğunu» (kurtuluş beyyinesi) (MK. mad. 3) k a n ı t l a r s a iptal davası red edilir (mad. 279/son).^{120 121}

• İİK. mad. 279/I-2 uyarınca “**borçlunun ‘para’ veya ‘mutat ödeme vasıtaları’ndan¹²² başka bir şekilde yaptığı ödemeler**” iptale tabidir.

Bu hükmün düzenlenmesinde amaç; «borca karşılık verilen mallar üzerine alacaklıların haciz koyabilmelerine veya kurulmuş hacizlere iştirak edebilmelerine ve icra dairesince yapılacak sıra cetvellerinde yer alıp, alacaklarını bu suretle tahsil edebilmelerine olanak tanımak»tır.¹²³

¹¹⁶ GÜRDOĞAN, B. İflas Hukuku, s: 227 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. age., s: 864 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4422 - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı» İptal (İBD. 2014/2, s: 429) - KALE, S. agm. s: 191 - SARISÖZEN, İ. Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 54) - KAZANCI, T.İ. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 149 - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, s: 109 - AKKAYA, T. İptale Tâbi Tasarruflar, s: 33 - EROĞLU, O. age. s: 143; 169 - KARSLI, A. age., s: 545 - AKŞENER, H. Tasarrufun İptali Davaları, s: 360 - OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, 2007, C: 5, s: 360 - UYAR, T. İİK. Şerhi, C: 12, 2009, s: 19340 - ÇAM, U.M. age., s: 115

¹¹⁷ YILDIRIM, K. M. age. s: 196 - ÇETİNEL, T. age. s: 58

¹¹⁸ UMAR, B. age., s: 71 - GÜRDOĞAN, B. age. s: 228 - ÖZTEK, S. İptal Davası Açma Hakkı İle Bağlantılı Olarak Hacizdeki Borç Ödemeden Aciz Vesikası ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Bankacılar Der., 1998/27, s: 86 vd.) - KALE, S. agm. s: 191 - YILDIRIM, M.K. İptal Davaları, s: 199 - PEKCANITEZ, H./ATALA, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. age. s: 864 vd. - KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. Tasarrufun İptali Davaları s: 191 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, s: 786 - ATALAY, E. İptal Davalarında Acizden Dolayı Butlan Hallerinin Gösterdiği Özellikler (Kocaeli Bar. D. 2003/2, s: 28) - AKKAYA, T. agm. s: 40 - UYAR, T. İİK. Şerhi, C: 12, s: 19340 - EROĞLU, O. age. s: 169 - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, s: 363 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, s: 337 - ÇAM, U.M. age. s:116 TOKTAŞ, M. age. s: 109 vd.

¹¹⁹ UMAR, B. age. s: 71

¹²⁰ MUŞUL, T. age. s: 363 - MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1826 - ALTAY, S. İflâs Hukuku, 2004, C: 1, s: 679 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s: 337 - AKKAYA, T. agm. s: 39 - TOKTAŞ, M. age. s: 109 - KARSLI, A. age., s: 158 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 560 - EROĞLU, O. age. s: 170 - KALE, S. agm. s: 191 - ÇAM, U.M. age. s:116 - ÇETİNEL, T. age. s: 58

¹²¹ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 16947/12699; 11.10.2016 T. 19902/8789; 18.09.2014 T. 3137/1945; 08.05.2013 T. 1548/5901; 28.03.2013 T. 10373/4370; 28.03.2013 T. 10381/4371 (www.e-uyar.com)

¹²² UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31 - UYAR, C. İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruftan Dolayı» İptal (İBD. Mart-Nisan/2014, s: 429-439) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:351 vd.

¹²³ GÜNEREN, A. age. s: 373 - EROĞLU, O. age. s: 164

a) Burada sadece «**para borçları**» söz konusudur. Nitekim kaynak İsviçre Kanununun Almanca metni; «*bir para borcunun ifası*»ndan bahsettiği halde, bizim Kanunumuzda sadece; «... *ödemeler*» denilmekle yetinilmiştir.¹²⁴

«**Paradan başka borçlar**»ın mutad olmayan vasıtalarla ifası, bu maddeye göre değil, eğer koşulları gerçekleşmişse, İİK. mad. 280'e göre iptal davasına konu olur.¹²⁵

b) «**Mutad (alışılmış) ödeme vasıtaları**»nın ne olduğu hususunda kesin bir formül verilemez. Olayın özelliklerine, tarafların durumuna ve ödemenin yapıldığı yerin âdetlerine göre, ödemenin «*mutad vasıtalarla yapıp yapılmadığı*» tesbit ve takdir olunur. Örneğin; *borçlunun bir borcuna karşılık olmak üzere bir dairesini, otomobilini vermesi, «mutad bir ödeme vasıtası»* sayılmaz.¹²⁶ Buna karşın, *borçlunun borcuna karşılık olarak, üçüncü kişideki alacağını, kendi alacaklısına temlik etmesi,*^{127 128} *alacaklısına para vermesi, kambiyo senedi düzenlemesi veya ciro etmesi, ipotek vermesi, «mutad ödeme vasıtası»* sayılır.¹²⁹

Bir borçlu eğer, alacaklılarına zarar vermek (alacaklılarından mal kaçırmak) için, bir alacağını *gerçekte borçlu olmadığı üçüncü bir kişiye temlik ederse*, bu temlik «*hileli bir tasarruf*» olarak İİK. 280'e göre iptale tabidir.^{130 131} Fakat, borçlu eğer üçüncü bir kişideki alacağını -ödeme yerine geçmek üzere- *gerçekten borçlu olduğu üçüncü bir kişiye temlik ederse*, bu temlik İİK. mad. 280 anlamında «*iptale tabi tasarruf*» niteliğinde sayılamaz. Çünkü; borçlu borcunu 'nakit olarak' ödeyebilir, bu ödeme İİK. mad. 280'nin kapsamına girmez. Ya da borçlu 'çek vererek' de borcunu ödeyebilir.¹³² Bu ödeme de İİK. mad. 280'nin kapsamına girmez... Gerek «*nakit para*» ve gerekse «*çek*» ile yapılan bu ödemeler sonunda, borçlunun başka parası kalmasa ve diğer alacaklılar borçlunun haczi kabil başka malını bulamasalar dahi, bu «*nakit para*» veya «*çek*»le yapılan ödeme, borçlunun diğer alacaklılarının zararına olmasına rağmen geçerlidir. Çünkü, borçlunun alacaklısı, «*mutad ödeme vasıtası*» olan «*nakit para*» veya «*çek*»le yapılan ödeme ile alacağına kavuşmuş (ve borçlu, borcundan kurtulmuş)dur...

«*Ödeme yerine geçmek üzere alacağın temliki*» de, kanunun (TBK. mad. 192) öngördüğü bir *mutad ödeme vasıtası* olduğu için, bu temlikten borçlunun diğer alacaklıları zarar görmüş olsa bile, alacak temliki iptale tabi bir «*hileli işlem*» (İİK. mad. 280) değildir...

¹²⁴ UMAR, B. age. s: 71

¹²⁵ UMAR, B. age. s: 76 - GÜNEREN, A. age. s: 791 - KALE, S. agm. s: 198 - KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. age. s: 190 - AKKAYA, T. agm. s: 36 - EROĞLU, O. age. s: 177 - ÇETİNEL, T. age. s: 61

¹²⁶ AKYAZAN, S. İcra ve İflas Kanunu'ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 185 - ATALAY, E. agm. s: 27 - GÜNEREN, A. age. s: 373 - PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. age. s: 864 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 343 - AKKAYA, T. agm. s: 36 - EROĞLU, O. age. s: 176 - MUŞUL, T. age. s: 367 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:352

¹²⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 352 - GÜNEREN, A. age., s: 108 - KOSTAKOĞLU, C. agm., s: 26 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 343

¹²⁸ Karş: OLGAC, S. Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflas Hukuku'nda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s: 467) - AKKAYA, T. agm. s: 36 - AKYAZAN, S. age., s: 184

¹²⁹ KOSTAKOĞLU, C. a.g.m. (Ad. D. 1989/6, s: 26) - BERKİN, N. age. s: 509 - AKYAZAN, S. age. s: 184 - AKKAYA, T. agm. s: 36 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:352

¹³⁰ Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4435 - UYAR, T. İİK. Şerhi, C: 12, s: 19376

¹³¹ Bknz: 17. HD. 05.07.2010 T. 5564/6375; 19.04.2010 T. 2387/3606; 1.03.2010 T. 9111/1733; 11.02.2010 T. 10446/1043 vb. (www.e-uyar.com)

¹³² KAZANCI, T.İ. age. s: 154 - AKKAYA, T. agm. s: 36

Yine **yüksek mahkeme** «mutad ödeme vasıtası» sayılan/sayılmayan işlemler hakkında;

√ «Davalı alacaklı tarafından alacağa mahsuben davaya konu balıkların davalıya verildiği, alacağın mutad ödeme vasıtaları ile ödenmediği anlaşıldığı ve balıklar da elden çıkartılmış olduğundan, İİK. 'nun 283/2 maddesi gereğince elden çıkartıldığı tarihteki değerinin davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»¹³³

√ «Borca mahsuben yapılan satışın İİK'nun 279/2. maddesine göre de iptali gerekeceğini»¹³⁴

√ «Davalı üçüncü kişinin, davalı borçlunun babasının şirketinden olan alacağına karşılık araç devralmasına ilişkin işlemin iptaline ve davacıya, icra dosyasına konu alacağın faiz ve fer'ileri ile sınırlı olmak üzere, bu araçlar üzerinde cebri icra yapma yetkisi verilmesine karar verilmesi gerektiğini»¹³⁵

√ «Davalı borçlu ile üçüncü kişinin amca çocukları olduğu, bu nedenle İİK'nun 280. maddesi gereğince borçlunun mali durumunun bilinmesi mümkün olduğu gibi davalının 'borçlunun borçlarını üstlenmek karşılığında taşınmazı satın aldığı' yönündeki açıklamaları dikkate alındığında, İİK'nun 279/1-2. maddesine göre borca karşılık alınmış bulunduğu bu hali ile davalıların haksız olduklarının sabit olduğunu»¹³⁶

√ «Dava konusu taşınmazın, borçlu tarafından diğer davalı üçüncü kişiye, borcuna mahsuben devredilmiş olması halinde, açılmış olan iptal davasının kabul edilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığını»¹³⁷

√ «Üçüncü kişilerin 'dava konusu taşınmazları borçludan olan alacaklarına mahsuben devir aldıkları'na yönündeki beyanları dikkate alındığında, tasarrufun İİK. mad. 279/2-2 gereğince, mutad ödeme dışında yapılan ödemelerin bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini»¹³⁸

√ «Tasarrufun iptali davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını- İİK'nun 279/2. maddesine göre para ve mutad ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemeler batıl olduğundan, borç paraya karşılık yapılan taşınmaz devrinin iptali gerektiğini»¹³⁹

√ «Borçlu adresinde yapılan, haczin İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu ve alacağa karşılık yapılan devrin mutad ödeme vasıtası olmaması nedeni ile İİK. mad. 278/2 uyarınca tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹⁴⁰

√ «Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri almalarının mutad bir uygulama olduğunu»¹⁴¹

¹³³ Bknz: 17. HD. 25.02.2020 T. 1569/2061 (www.e-uyar.com)

¹³⁴ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 3303/124 (www.e-uyar.com)

¹³⁵ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 523/11820 (www.e-uyar.com)

¹³⁶ Bknz: 17. HD. 19.11.2019 T. 3416/10799 (www.e-uyar.com)

¹³⁷ Bknz: 17. HD. 13.11.2019 T. 3275/10547 (www.e-uyar.com)

¹³⁸ Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 9614/6030 (www.e-uyar.com)

¹³⁹ Bknz: 17. HD. 23.10.2018 T. 2276/9421 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 7482/644 (www.e-uyar.com)

¹⁴¹ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 9642/7008 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında; davalı şirketlerin kurucuları, işteğal konuları ve faaliyet adresleri itibariyle aralarında organik bağ olduğı, ‘...Şti.’nin davacıya borcu olduğunu’ diğere davalı ..Şti.’nin bildiğı veya aralarındaki bağ nedeniyle bilmesi gerekeceğı, davalılar arasında dava konusu taşınmazın satış işlemine ilişkin fatura düzenlenip bedelin davalı ... şirketinin ortağının cari hesabına borç kaydedilip ‘ödendi kaydı’nın davalıların ticari defterinde yazılı olduğı, buna karşılık davalılar arasında para alışverişine dair herhangi bir kayda rastlanmadığı, taşınmaz satışının nakit para veya kredi ile yapılması mutad olup, ‘cari hesaba borç olarak kaydı’ şeklinde bedelin ödenmesinin mutad dışı bir durum olduğı hususları bir arada değerlendirildiğinde, davalılar arasında yapılan satış işleminin muvazaalı olduğunu»¹⁴²

√ «‘Taşınmazların, hayvan alımı nedeni ile ortaya çıkan borcun ödenmesi amacı ile alacağı karşılık devrinin yapıldığı’ anlaşıldığından, İİK. mad. 279/2 uyarınca, acizden itibaren bir yıl içinde yapılması halinde iptali gerektiğı gözetilerek, ‘borca karşılık taşınmaz devri’nin mutad ödeme vasıtası olarak görülmesi mümkün olmadığından, davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»¹⁴³

√ « Borca karşılık taşınmaz devrinin İİK. mad. 279/2 gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁴⁴

√ «Borca karşılık yapılan taşınmaz devrinin ‘mutad ödeme vasıtası’ dışında yapılan ödeme olarak kabulü ile iptali gerektiğini»¹⁴⁵

√ «Davacının kısıtlı eşinin, davalının kiraladığı taşınmaz üzerinde deri işletme tesisinin olduğı ve dolayısı ile davalının birinci satışı gerçekleştiren davacının kısıtlı eşini yakından tanıdığı dolayısı ile kısıtlılığı konusunda bilgi sahibi olduğı, birinci satışta tapu kaydına göre 279.000,00 TL olarak alınan taşınmazın, ikinci satışta davalı vekilinin beyanına göre tapuda 140.000,00 TL olarak gösterilmesine rağmen, satışın 120.000,00 TL ye yapılması, ‘bedelin para olarak değil araç olarak ödendiğı’nin ileri sürülmesinin, mutad ödeme aracı olmadığı gibi, bu ödemenin de ileri sürüldüğü gibi olmadığı, diğere davalı ve davalı arasında uyumsuzluk olup, davalı diğere davalının taşınmazın satışına aracılık ettiği ileri sürülen dava dışı kişi ve davalı hakkında suç duyurusunda bulunduğı olguları birlikte değerlendirildiğinde, davalının iyiniyetli alıcı olduğundan söz edilmesinin mümkün olmadığını»¹⁴⁶

√ «Davalılar arasında İİK’nun 278/3-1 maddesi kapsamında yakın akrabalık bağı olup, yapılan tasarrufların bağış niteliğinde olup iptali gerektiğı gibi, davalının ‘taşınmazın borca karşılık verildiğı’ yönündeki savunması, İİK’nun 279/2 bendine göre mutad ödeme aracı olmadığını- Tasarrufun iptali davalarında, davanın kabulü halinde, alacak aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar oranında, aksi durumda takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile İİK’nun 283/1 maddesi gereğince bu miktar üzerinden haciz ve satış isteme yetkisi verileceğini»¹⁴⁷

√ «İvazlar arasında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte, borca karşılık olarak davalıya yapılan mülkiyetin devri, İİK’nun 279/1-2 maddelerine göre para ve mutad ödeme

¹⁴² Bknz: 17. HD. 29.05.2017 T. 6338/6063 (www.e-uyar.com)

¹⁴³ Bknz: 17. HD. 18.04.2017 T. 6620/6467 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁴ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 24497/2729 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁵ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 18124/2733 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 18616/1456 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 18844/11526 (www.e-uyar.com)

vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemelerin batıl olduğu ve yine İİK'nun 279/1-1 maddesine göre borçlunun evvelce teminat göstermeyi, taahhüt etmiş olduğu haller müstesna olmak üzere, borçlu tarafından mevcut bir borcu temin için kurulmuş rehinlerin de iptali gerektiğini- Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için iptali istenilen tasarrufun, borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerekeceğini»¹⁴⁸

√ «İİK'nun 278. maddesinde belirtilen ivazlı tasarruflar söz konusu olmadığı gibi, taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunsa dahi, aynı maddede belirlenen haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki sene içinde kalan bir tasarrufun olmadığı, ayrıca davalılar arasında alacağa mahsuben bir satış yapıldığı da iddia ve ispat edilmediği anlaşıldığından, davalıların 'borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kasti ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları(İİK. 280/1)' hususu da belirlenemediğinden, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁴⁹

√ «Para ve mutad ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemeler batıl olup, dava konusu taşınmaz devrinin, davalı üçüncü kişinin ortağı olduğu dava dışı şirketin borçlu şirketten alacağına mahsuben yapılmış bir devir olduğunun davalı üçüncü kişinin de kabulünde olması karşısında, tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini»¹⁵⁰

√ «Borçlu ile davalının akrabalık durumu ispatlanmamış ise de, anılan davalının taşınmazı 'borcuna mahsuben aldığı' anlaşıldığından, bu hali ile İİK'nun 279/2 maddesine göre 'mutad ödeme araçları dışında yapılan ödemelerin' iptali gerekeceğini»¹⁵¹

√ «Dava konusu aracın davalı tarafından alacağa mahsuben (aracın banka kredi borcunu ödemiş olması) alınmış olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK'nun 279/3-2 ve 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁵²

√ «İptali istenen tasarrufların, takip konusu borçtan sonra yapılmış olduğu, 18.8.2011 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105.maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, dava konusu taşınmazların borca mahsuben satılmış olması nedeniyle (İİK'nun 279/2), davalı 3.kişilerin borçlunun durumun ve amacının bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi bulunduğunu- Dava konusu taşınmazların davalı borçlunun ipotek borcu nedeniyle banka tarafından yapılan ipotegin paraya çevrilmesi yoluyla takip sonucu ipotek borcu nedeniyle satıldığı, satışların kesinleştiği ve satış bedelinden davalılara para kalmadığı anlaşıldığından, dava konusu bu taşınmazlar yönünden 'davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına' şeklinde karar verilmesi gerektiğini»¹⁵³

√ «Tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedel arasında misli fark bulunmamakla birlikte davalının 'taşınmazı, borçluya iade ettiği evin bedeli olarak senetle birlikte yani alacağına mahsuben aldığını' beyan ettiğinden ve adı geçen davalılar arasında yine başka bir taşınmaz satışı bulunduğundan, davalının 'borçlunun durumunu ve amacını

¹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 18095/11214 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 21380/11206 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 20519/11219 (www.e-uyar.com)

¹⁵¹ Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 14869/10219 (www.e-uyar.com)

¹⁵² Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18523/9342 (www.e-uyar.com)

¹⁵³ Bknz: 17. HD. 11.10.2016 T. 19902/8789 (www.e-uyar.com)

bilebilecek kişilerden olması' nedeniyle, dava konusu anılan taşınmaz yönünden yapılan tasarrufun İİK. mad. 280/1. madde gereğince iptaline, anılan taşınmaz daha sonra iyiniyetli bir başka davalıya satıldığından, davanın bedele dönüşmesi nedeniyle, taşınmazın elden çıkarıldığı tarihteki bilirkişi tarafından belirlenen tazminatın 'davacının, dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak davalıdan alınarak davacıya verilmesine' karar verilmesi gerektiğini»¹⁵⁴

√ «Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun bir başkasından olan para alacağını temlik etmesinin, ticari örfe dayalı geçerli bir ödeme aracı olduğunu- Davalı üçüncü kişinin, borçlu ile ticari ilişkisini temlik tarihinden öncesinde ve sonrasında devam ettirmiş ve temlik miktarı kadar gerçek bir alacağı olduğunu ispatlamış ise, davanın kabulü gerekeceğini»¹⁵⁵

√ «Davalı şirket lehine verilen ipotek tesisinin mutad ödeme aracı olarak kabul edilmemesinin hatalı olduğunu- Alacaklı, her zaman borçluya ait taşınmazlar üzerinde alacağını garanti altına alabilmek için ipotek tesisini isteyebileceğinden, ipoteye konu alacağın gerçek ve ipotek verilen şeye göre orantılı olmasının irdelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri incelenmiş, üçüncü kişi şirketin ticari defteri ise incelenmemiş, borçlunun ticari defteri üzerindeki inceleme ise davalı şirketin alacağını tesbit yönünden yetersiz ve belirsiz olduğundan, mahkemece, borçlu ve davalı üçüncü kişi şirketin ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak, iptali istenilen ipoteye konu alacağın miktarı, taşınmaz değerine göre oranı ve makul olup olmadığı tesbit edilerek, ipotegin geçersiz olduğunun tespiti halinde hem davalı şirket lehine tesis edilen ipotegin, hem de bu ipotekten sonra anılan şirketin ortağı davalıya yapılan satışın iptaline karar verilmesi; ipotegin geçerli olması halinde sadece satışın iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹⁵⁶

√ «Haciz tutanaklarının, İİK mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu, davalı 3. kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu görüldüğünden, dava konusu tasarrufun İİK mad. 280/1'e göre; mutad ödeme olmaması nedeniyle de İİK mad. 279/2'ye göre tasarrufun iptali gerektiğini- Tasarrufun iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin, takip konusu alacak miktarı ile (kat'i aciz belgesi düzenlenmiş ise aciz belgesindeki miktar ile) iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak, düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanacağını»¹⁵⁷

√ «Para veya mutad ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemelerin iptali gerektiğini- Davalıların ikrarı ile taşınmazın borca karşılık verildiği kabul edildiğinden, davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹⁵⁸

√ «Haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu; iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı; davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, dava ön koşullarının gerçekleştiğini; davalıların kardeş olması ve dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1, 280/1 ve borca mahsuben devredilmesi nedeniyle,

¹⁵⁴ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 13025/6947 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 1663/6941 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 15385/6934 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁷ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 9721/4610 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁸ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 4379/4263 (www.e-uyar.com)

İİK. mad. 279 gereğince iptale tabi olması nedeniyle, dava konusu taşınmazın satışına ilişkin tasarrufun, davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹⁵⁹

√ *«Borca mahsuben taşınmazın davalı üçüncü kişiye satılmasına ilişkin tasarrufun, mutad ödeme olmaması (İİK. mad. 279/2) ve davalı 3. kişinin 'borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması (İİK. mad. 280/1)' karşısında, bu tasarrufun iptale tabi bulunduğunu- Dava konusu diğer taşınmaz da borca mahsuben davalı üçüncü kişiye satıldığından, anılan taşınmaz yönünden de dava konusu tasarrufun davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK'nun 279/2 ve 280/1 maddeleri gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹⁶⁰*

√ *«Taşınmazın borca karşılık verilmesinin mutad ödeme vasıtalarından olmadığını»¹⁶¹*

√ *«Davalı borçlu 'alacağın gerçek olmadığını' iddia etmişse de, bu konuda açtığı itiraz ve takibin iptali davasının icra mahkemesince reddedildiği ve borçlu tarafından açılmış menfi tespit davası da bulunmadığından, senede dayalı yapılan icra takibinin kesinleştiği ve alacağın gerçek olduğu, haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında 'geçici aciz belgesi' niteliğinde olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Davalı üçüncü kişinin borçlunun kayıbiraderi olması ve aralarında alacak borç ilişkisi bulunması, ayrıca dava konusu taşınmazların kısmen alacağa mahsuben devredilmiş olması nedeniyle, dava konusu tasarrufların İİK. mad. 278/3-1, 279/1 ve 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁶²*

√ *«Borçlunun savunması ve davalının icra ceza mahkemesindeki savunmasından 'dava konusu satış işleminin borca mahsuben yapıldığının' belirtmesi karşısında, borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle, İİK. mad. 279/2 gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁶³*

√ *«Davalıların savunmalarından dava konusu taşınmaz devirlerinin borca mahsuben yapıldığı anlaşıldığından, dava konusu dört adet taşınmaz hisse devrine ilişkin davalılar arasındaki tasarrufun, İİK'nun 279/1-2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle) ve yine davalının borçlunun kefilisi olması, aynı işkolunda çalışmaları nedeniyle, bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, İİK'nun 280/1 madde gereğince, 09.09.2011 tarihli aciz belgesinde belirtilen alacak miktarıyla sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹⁶⁴*

√ *«Davalıların dayı yeğen olması nedeniyle ve dava konusu taşınmazın borca mahsuben devredilmiş olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK 278/3-1, 279/1-2, 280/1 maddeler gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁶⁵*

¹⁵⁹ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10575/2094 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰ Bknz: 17. HD. 09.02.2016 T. 10133/1345 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹ Bknz: 17. HD. 02.02.2016 T. 12128/1169 (www.e-uyar.com)

¹⁶² Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933 (www.e-uyar.com)

¹⁶³ Bknz: 17. HD. 18.01.2016 T. 240/549 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 29.09.2015 T. 978/9814 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁵ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20526/6676 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı 3. kişi Hatice'nin kocası ile ticari ilişki içinde olan borçlunun 7 adet taşınmazını cevap dilekçesinde belirtildiği şekilde 'alacağa mahsuben almış olduğunu' beyan etmesi karşısında dahi, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğu anlaşılmalı olmasına göre (İİK. 280/1), bu husus nazara alınmadan karar verilmeyeceğini»¹⁶⁶

√ «Satışın borca mahsuben yapıldığının belirtilmesi halinde, yapılan devrin mutad ödeme olmaması nedeniyle, İİK. mad. 279/2 gereğince iptale tabi olduğunu- Borçlu ile arasında ticari ilişki bulunan üçüncü kişinin, borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, yapılan tasarrufun İİK. mad. 280/1-2 gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁶⁷

√ «Dava konusu tasarruf yönünden taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç bedel arasında misli fark bulunmadığı anlaşılmakta ise de, gerek borçlunun savunması gerekse davalının ceza mahkemesindeki savunmasında 'dava konusu satış işleminin borca mahsuben yapıldığını' belirtmesi karşısında, borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle, İİK'nun 279/2 maddesi gereğince, dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹⁶⁸

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değeri arasında misli fark bulunmadığı, davalılar arasında yakın akrabalık olmaması nedeniyle, İİK 278 madde kapsamında iptal koşulları oluşmamakla birlikte; davacının delil olarak bildirdiği İcra Ceza Mahkemesi dosyasında, sanık olarak savunma yapan davalı-üçüncü kişi ifadesinden 'dava konusu taşınmaz alacağına mahsuben aldığı' anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun, borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle, İİK. mad. 279/2 gereğince; davalılar arasındaki alacak borç ilişkisi nedeniyle davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu- Dava konusu taşınmaz, üzerindeki ipotekle satıldığından ve davalı üçüncü kişi, 'dava konusu taşınmazın ipotek nedeniyle satışa çıkarıldığını' belirttiğinden, mahkemece anılan taşınmaz üzerindeki ipotek nedeniyle yapılan icra takip dosyası incelenerek, taşınmaz, ipotek nedeniyle henüz satılmamış ise dava konusu tasarrufun İİK. mad. 279/2 ve 280/1 gereğince davacının takip konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline; taşınmaz ipotek nedeniyle satılmış ve satış bedelinden davalı üçüncü kişiye para kalmış ise, bu paranın davacının alacak ve fer'iyle sınırlı olarak davalıdan tahsiline, satıştan para kalmamış ise konusuz kalan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiğini»¹⁶⁹

√ «Alacağa mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme vasıtası olmadığını (İİK. mad. 279/1-2)»¹⁷⁰

√ «Davalıya yapılan satışta dava konusu taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeli ile tasarruf tarihindeki gerçek değeri arasında mislini aşan değer farkının bulunması (İİK 278/III-

¹⁶⁶ Bknz: 17. HD. 30.03.2015 T. 17990/4628 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 16719/3317 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁸ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 16718/3316 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 6628/14350 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰ Bknz: 17. HD. 14.10.2014 T. 9799/13302 (www.e-uyar.com)

2) ve 'borçludan alacaklarına mahsuben taşınmazın alındığı' yönündeki beyanı bakımından, İİK'nun 279/I-2 gereğince tasarrufun iptale tabi olduğunu»¹⁷¹

√ «Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunduğu, taşınmazın alacağa mahsuben devredildiği, davalı borçlunun 'satışın muvazaalı olduğunu' beyan ettiği anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun iptale tabii olduğunu»¹⁷²

√ «Araç satışının davalı şirketler arasındaki organik bağ, ortakları arasındaki yakın akrabalık ve alacağa mahsuben yapılan satış olması nedeniyle tasarrufun iptalinin hukuka uygun olduğunu»¹⁷³

√ «Alacağa mahsuben yapılan taşınmaz satışlarının İİK. mad. 279/2 gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁷⁴

√ «Davalının dava konusu taşınmazı alacağına karşılık satın aldığı belirsiz bulunduğu ve aralarında ticari ilişki nedeni ile borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması nedeniyle de tasarrufun iptali gerekeceğini»¹⁷⁵

√ «Davalının, davalı borçlu şirketin çalışanı olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğu ve dava konusu tasarrufların alacağa mahsuben yapılmış olduğu belirtildiğinden, borçlu şirket ile çalışanı davalı arasındaki dava konusu tasarrufların iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹⁷⁶

√ «Dava konusu taşınmazların tapudaki satış bedelleri ile gerçek değerleri arasında misli fark bulunmasına, davalı borçlu ile 3.kişi şirket arasındaki ticari ilişkiler nedeniyle davalı 3.kişi şirketin, borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden kişilerden olmasına, alacağa mahsuben yapılan taşınmaz devirlerinin mutad ödeme olmaması nedeniyle iptale tabi olması gerektiğini- Tasarrufun iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun, tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak, düşük olan değer üzerinden hesaplanması gerektiğini»¹⁷⁷

√ «İİK. mad. 278/III-2 uyarınca, edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp, yapılan tasarrufun iptale tabi olduğunun öngörüldüğünü- Taşınmaz satışının borçludan olan alacağa mahsuben gerçekleştirilmesinin İİK'nun 279/2 maddesinde iptal nedeni olarak öngörüldüğünü- Tasarrufun iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin takip konusu alacak miktarı ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak, düşük olan değer üzerinden hesaplanması gerekeceğini»¹⁷⁸

¹⁷¹ Bknz: 17. HD. 08.09.2014 T. 2715/11255 (www.e-uyar.com)

¹⁷² Bknz: 17. HD. 03.06.2014 T. 3886/8897 (www.e-uyar.com)

¹⁷³ Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2121/8413 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁴ Bknz: 17. HD. 21.05.2014 T. 2214/7980 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁵ Bknz: 17. HD. 28.04.2014 T. 15755/6427 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁶ Bknz: 17. HD. 01.04.2014 T. 13974/4770 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁷ Bknz: 17. HD. 01.04.2014 T. 16338/4778 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁸ Bknz: 17. HD. 25.03.2013 T. 6657/4073 (www.e-uyar.com)

√ «Taşınmaz devri, mutad ödeme olmadığından, tasarrufun, İİK. mad. 279/1-2 gereğince de iptale tabi olduğunu»¹⁷⁹

√ «Davalı borçlunun diğer borçlu davalının yanında ücretli olarak çalışan bir kişi olduğu, dava konusu taşınmazı satın alabilecek maddi durumunun bulunmadığı, taşınmazın, davalı borçlunun talimatı doğrultusunda davalı üçüncü kişiye sattığı, üçüncü kişi olan davalının borçlu davalılar aleyhine icra takibi yaptığı, dolayısıyla tasarruf tarihinden öncesine ait ticari ilişkilerinin olduğu uyumsuzlukta; taşınmaz üzerinde bulunan ipotek bedelinin de tamamen ödenip ödenmediğinin yeterince araştırılmadığı anlaşıldığından, mahkemece borçlu davalılar arasındaki ilişkinin araştırılması, üçüncü kişi davalının borçlu davalılar aleyhine yaptığı icra takipleri göz önüne alınarak, aralarında daha önce başlayan ticari ilişki olup olmadığı ve bu nedenle borçluların mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olamayacağına karar yerinde tartışılması ve bu konuda İİK. mad. 280'in uygulama yeri olup olmadığı tartışılması, ayrıca taşınmaz üzerinde bulunan ipotek bedelinin kim tarafından ödendiğinin araştırılarak ipotek bedelinin davalı üçüncü kişi tarafından ödenmediğinin anlaşılması halinde satış bedeline eklenmemesi gerektiğinin düşünülmesi, taşınmaz davalı üçüncü kişi tarafından alacağına karşılık alınmış ise, İİK. mad. 279/2'nin uygulama yeri olup olmadığı tartışılması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»¹⁸⁰

√ «Borçlunun, borcuna mahsuben taşınmazları alacaklılarına satmasının mutad ödeme vasıtası olmadığını ve iptale tabi olduğunu»¹⁸¹

√ «Dava konusu taşınmazın borca mahsuben davalı üçüncü kişiye devredildiği, davalıların kabulünde olduğundan, İİK'nun 279. maddesinde de para veya mutad ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yapılan ödemelerin iptale tabi olduğu belirtildiğinden, dava konusu tasarrufun anılan madde gereğince de iptale tabi olduğunun gözardı edilmemesi gerekeceğini»¹⁸²

√ «Mahkemece öncelikle borçlunun mevcut ve alacaklı tarafından haciz konulan malvarlığının takip konusu borcu karşılayıp karşılamadığı belirlenerek, borcu karşılamadığının tesbiti halinde (takip konusu alacak gerçek bir alacak olup, borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borcun doğumundan sonra yapılmış olması şartları mevcut olduğundan) davalı borçlu ile davacı-karşı davalı 3. kişi şirket arasındaki araç satış sözleşmesinin İİK 278, 279 (dava konusu aracın davacı 3. kişi tarafından borçludan olan alacaklarına mahsuben alındığı savunulduğundan, bu durumun İİK 279/2 madde gereğince mutad ödeme olup olmadığı değerlendirilmesi) ve 280. madde kapsamında (davacı 3. kişinin borçludan alacaklı olduğu bilirkişi raporuyla belirlendiğinden, davacı 3. kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden olup olmadığı değerlendirilmesi gerekeceğini»¹⁸³

√ «Davacı banka ile davalı borçlu arasında imzalanan kredi sözleşmesinin tarihinin, borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceği, bunun yerine 'borcun doğumunun,

¹⁷⁹ Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4941/1956 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁰ Bknz: 17. HD. 23.05.2013 T. 5840/7545 (www.e-uyar.com)

¹⁸¹ Bknz: 17. HD. 04.04.2013 T. 1380/4811; 02.04.2013 T. 7471/4619 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁸² Bknz: 17. HD. 18.02.2013 T. 4941/1956 (www.e-uyar.com)

¹⁸³ Bknz: 17. HD. 27.11.2012 T. 11563/13096 (www.e-uyar.com)

hesap kat'inin gerçekleştirildiği tarih' olarak kabul edilemeyeceğini- İptale konu tasarrufun borçlunun üçüncü kişi kardeşinin eşine olan borcuna karşılık yapılmış olmasının İİK.'nun 279/2 maddesine aykırı olacağını, ayrıca borçlu ile üçüncü kişinin kardeş olması nedeniyle, aralarındaki tasarrufun İİK 278/3-1 kapsamında iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın bağışlama hükmünde olup, iptale tabi olacağı, İİK 280/1-2 madde kapsamında da davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceği»¹⁸⁴

√ «*Davalının, alacağına karşılık işyerini satın alması halinde yapılan tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu- Mahkemece tasarrufa konu mallar ve bedelleri belirlenmeden, dava konusu işyeri ile ilgili haciz ve satış isteme yetkisi tanınmak suretiyle infazda tereddüt yaratılmaması gerekeceğini»¹⁸⁵*

√ «*Dava konusu taşınmazın, davalı-borçlunun borcuna mahsuben diğer davalı-üçüncü kişiye satılmış olması halinde, yapılmış olan tasarrufun 'hem İİK. 279/I-2 ve hem de İİK. 280/I uyarınca' iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹⁸⁶*

√ «*Borçlunun, borcuna mahsuben mallarını alacaklıya vermesinin (satmasının) İİK. 279/I-2 uyarınca 'mutad ödeme vasıtası' olarak kabul edilemeyeceğini ve bu nedenle iptale konu olacağını»¹⁸⁷*

belirtmiştir...

c) Ödemenin «*mutad vasıtalarla olup olmadığı*» konusunda, hakim, bilirkişiye başvurabilir. Çünkü bu husus *hukukî* değil *filî* bir meseledir.¹⁸⁸ **Federal mahkeme** de aynı içtihatla bulunmuştur.¹⁸⁹

VI- “Alacaklılara zarar vermek kasdı ile yapılan (hileli) tasarruflardan dolayı” iptal konusu¹⁹⁰ İİK.m. 280’de düzenlenmiştir.

¹⁸⁴ Bknz: 17. HD. 06.11.2012 T. 2454/12116 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵ Bknz: 17. HD. 15.03.2012 T. 10285/3192 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 11.02.2008 T. 5526/512; 26.04.2011 T. 12744/3911; 11.04.2011 T. 8424/3332; 07.02.2011 T. 6556/894; 20.01.2011 T. 7202/215; 06.12.2010 T. 7375/10589 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁸⁷ Bknz: 15. HD. 21.02.2005 T. 4373/884 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁸ **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 230 - **BERKİN, N.** a.g.e. s: 509 - **KALE, S.** agm. s: 199 – **EROĞLU, O.** age. s: 177 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 60

¹⁸⁹ Bknz: Fed. Mah. K. 74 III 56 (Naklen; **BERKİN, N.** a.g.e. s: 509, dipn. 7)

¹⁹⁰ **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803-828 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** ‘Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı,’ İptal «İİK. m. 280» (ABD – 2017/4 s: 307-364) – **UYAR, T.** Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’, (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart; S: 73-75, s: 17-36) - **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. 2008/6 Kasım-Aralık, s: 2901-2929) - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-12; s: 59-61; s: 132-134; s: 267 vd. - s: 578 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:374 vd. - **AKÇAR, H.** Zarar Verme Kasdından Dolayı

İİK. mad. 280’de *malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu* belirtilmiştir.

Maddenin kenar başlığında «*zarar verme kasdından dolayı iptal*» denilmiş ve maddenin metninde «*hileli tasarruflar*» deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin amaçlandığı* anlaşılmaktadır.¹⁹¹ Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde ‘alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.¹⁹²

«*Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir*» (İİK. mad. 280/I, c:1).¹⁹³

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların) iptal edilebilmesi için;*^{194 195}

a) Borçlu aleyhine tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde ‘haciz’ veya ‘iflâs’ yolu ile takipte bulunmuş olmalıdır (İİK. mad. 280/I, c: 2).

b) Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir. Burada ‘*borca batıklık*’ (*borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması*) söz konusudur.¹⁹⁶ Alacaklılardan bir

Tasarrufun İptali Davaları «Yargıtay Kararı İncelemesi» (Eskişehir Bar. D. 2012/2, s: 67-70) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s: 13-49) – **AKŞENER, H. S.** İY. ’nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (Legal Huk. Dr. Eylül/2003, s: 2209-2212) – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009/3, s: 487-537) – **KAYIŞ, F.** Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020, s: 5009-5060) – **ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklıların Hüküm Ortağa Karşı Korunması («Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması» isimli Sempozyuma Sunulan Tebliğ, 2008) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırma Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

¹⁹¹ **KURU, B.** El Kitabı, s:1409 vd.

¹⁹² **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 9

¹⁹³ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-13; s: 59-75; s: 132-139; s: 267-272; s: 584-589 - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 829-855; 877-919; 999-1024; 1124-1164 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) - **UYAR, T.** Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’ (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729-4801)

¹⁹⁴ **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1828 vd. - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 373 vd. - **AKKAYA, T.** İptale Tabi Tasarruflar, s:40 vd.) - **GÜNEREN, A.** age., s:816 vd. - **EROĞLU, O.** age. s: 182 vd. – **KAZANCI, T. İ.** age s: 171 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 93 vd.

¹⁹⁵ Bu konuda ayrıca bknz: **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 105 vd – **YILDIRIM M. K.** age. s: 161 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 64 vd.

¹⁹⁶ **UMAR, B.** age. s: 81 – **BAKİ KURUEl** Kitabı, s: 1410 – **MUŞUL, T.** Davaları, s: 373 – **BÖRÜ, L.** agm. s: 503 – **UYAR, T.** Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s:

ya da birkaçının yapmış olduğu icra takiplerinin sonuçsuz kalmış olması, bonoların protesto edilmiş olması, çeklerin karşılıksız çıkmış olması, borçlu hakkında geçici/kesin aciz belgesi düzenlenmiş olması, borçlunun konkordato ilan etmiş olması vb. durumlar, borçlunun 'borca batık' olduğunu gösterir.¹⁹⁷

c) *Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemdede) bulunmuş olmalıdır.* Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf 'ihmal suretiyle' yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280'e göre iptal edilemez.¹⁹⁸

Borçlunun 'alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği' hususunun – yaklaşık ispat kurallarına göre – alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir.¹⁹⁹

ç) *Borçlunun tasarrufta (işlemdede) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. mad. 3) olmamalıdır.* Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce -tasarruf tarihinde- bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişi, borçlunun kasdını biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, «tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması» yeterlidir. Başka bir deyişle, «üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise», bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.²⁰⁰

Başka bir deyişle; İİK.'nin 278 ve 279. maddelerine dayanılarak 'tasarrufun iptali davası' açabilmesi için **doktrinde** «objektif şart» diye isimlendirilen «alacaklıların zarar görmesi» şartının gerçekleşmesi yeterli iken, 'zarar verme kasdından dolayı' iptal davası açılabilmesi için «sübjektif şart» denilen «borçlunun zarar verme kasdı ile bu kasdın üçüncü kişi tarafından bilindiği»nin de ispat edilmesi zorunludur.²⁰¹

«Üçüncü kişinin kötüniyetli olduğu» hususunun, alacaklı tarafından –yaklaşık ispat kuralları'na göre- yerine getirilmesi gerekir.²⁰²

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin «borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği» konusunda -yani, İİK. mad. 280/1 kapsamındaki- konularla ilgili olarak;

√ «Davalı borçlunun, davalı üçüncü kişiye şirket hissesinin devri işleminin 'İİK. mad. 280/1 gereğince iptali ile davacıya icra takip dosyasındaki alacak ve fer'ileri ile sınırlı kalmak kaydı ile cebri icra yapabilme yetkisinin verilmesine karar verilmesinin' isabetli olduğunu»²⁰³

308) – ÇETİNEL, T. age. s: 93 - UMAR, B. Aciz Hali-Borca Batıklık Kavramlarının Farkı, s: 319 - EROĞLU, O. age. s: 182 vd. - YILDIRIM, K.M. age. s: 171 - ERDÖNMEZ, G. age. s: 76 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 378

¹⁹⁷ GÜNEREN, A. age. s: 386 - EROĞLU, O. age. s: 184 vd.

¹⁹⁸ UMAR, B. age. s: 55 – ERDÖNMEZ, G. age. s: 173 – ÇETİNEL, T. age. s: 95

¹⁹⁹ ERDÖNMEZ, G. age. s: 189 – ÇETİNEL, T. age. s: 95

²⁰⁰ BERKİN, N. age., s:511 - AKKAYA, T. İptale Tâbi Tasarruflar, s: 42 - MUŞUL, T. age. s: 375 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 379

²⁰¹ ERDÖNMEZ, G. age. s: 144

²⁰² ALBAYRAK, N. Yaklaşık İspat, s: 30 vd. – UYAR, T. Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan ... s: 310 – ERDÖNMEZ, G. age. s: 189 – ÇETİNEL, T. age. s: 98

²⁰³ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 4621/11995 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında önemli oransızlık olduğu gibi, davalı borçlu ile diğer üçüncü kişilerin birbirini yakından tanıdıklarından İİK'nun 280/1. maddesine göre de tasarrufun iptal edilmesi gerektiğini»²⁰⁴

√ «Davalılar arasında arkadaşlık, komşuluk, iş ortaklığı bulunduğunu birbirlerini uzun yıllardan beri tanıdıklarını ve alacaklıları zarara sokmak kastıyla yapılan tasarrufların iptaline ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olması nedeniyle onanması gerektiğini»²⁰⁵

√ «Mahkemece, davaya konu devir işleminden önce bir ticari ilişki bulunduğu ve davalı 3. kişinin davalı borçlu şirket ortağı, yetkilisi, temsilcisi, çalışanı ya da bu kişilerin yakını olduğuna dair bir bilgi dosyaya yansımadağı anlaşıldığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁶

√ «Dava konusu tasarruftan önce ve sonra davalılar arasında ticari ilişki bulunup bulunmadığı dolayısıyla davalı 3. kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığının, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 kapsamında iptale tabi olup olmadığının mahkemece değerlendirilmesi gerekeceğini»²⁰⁷

√ «Mahkemece, borçlu ve üçüncü kişi şirketlerin ticaret sicil kayıtlarından borçlu şirketin hakim ortağı ve icra dosyalarının müteselsil kefilisi ile davalı şirketin ortaklarının dava dışı şirket ile birlikte ortak olmaları nedeniyle davalı şirketin borçlu şirketin borçlu olduğunu bilmesi gerektiği davalı şirketlerin birbirlerinin ekonomik durumlarını bilebilecek durumda olduklarını»²⁰⁸

√ «Davalı tanığının beyanları dikkate alındığında, İİK. mad. 280 kapsamında bu davalının, davalı borçlunun mali durumunu bildiğinin kabulü gerektiğini»²⁰⁹

√ «Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişinin uzun yıllardır ticari ilişkileri olması birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, İİK. mad. 280 koşullarının gerçekleşmiş bulunduğunu»²¹⁰

belirtmiştir...

Borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdı ile yaptığı (hileli) tasarrufların iptal edilebilmesi için; az önce belirttiğiniz emarelerin (karinelerin) varlığı davacı-alacaklı tarafından²¹¹ her türlü delille²¹² - özellikle; yaşam deneyi kuralları ile, hayatın olağan akışı ile²¹³ ²¹⁴ - ispat edilebilir. Burada «tam ispat» aranmayıp, «yaklaşık ispat»²¹⁵ kuralları ile yetinilir.²¹⁶

²⁰⁴ Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 3905/11724 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 4702/11648 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 194/11681 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷ Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 4307/11389 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 2461/11080 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹ Bknz: 17. HD. 11.11.2019 T. 3833/10387 (www.e-uyar.com)

²¹⁰ Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 12648/9053 (www.e-uyar.com)

²¹¹ Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 2459/2907; 16.02.2011 T. 5347/998; 22.5.2008 T. 2023/2766; 15. HD. 5.7.2006 T. 2786/4194; HGK. 21.12.2005 T. 15-625/736; 15. HD. 25.6.2003 T. 2619/3490; 9.6.2003 T. 441/3358; 18.9.2002 T. 3826/3946; 13.4.2004 T. 1152/2104; 11.5.2000 T. 532/2327; 6.4.1994 T. 260/2072; 21.11.1989 T. 2793/4876 vb. (www.e-uyar.com)

²¹² Bknz: 17. HD. 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.5.2009 T. 1786/3457; 4.3.2010 T. 10307/1887; 14.5.2009 T. 1293/3131; 9.4.2009 T. 2083/2224; 16.9.2008 T. 1215/4098; 22.5.2008 T. 2023/2766 vb. (www.e-uyar.com)

²¹³ **BAKİ KURU**İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 669 – **BAKİ KURU**El Kitabı, s:1410 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. C: 3, s: 4436

Ayrıca önemi nedeniyle belirtelim ki; «*vakıta ve karinelerden olayda iyiniyet iddiasında bulunamayacak durumu belirtmiş olan kimsenin kötünüyetin, diğer tarafa isbat ettirilmesine gerek bulunmadığı*»ndan;²¹⁷ davalı (borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin (ya da, üçüncü kişi ile işlemde bulunmuş olan dördüncü kişinin) «*iyiniyet iddiasında bulunamayacak konumda olması halinde*» bu kişilerin «kötünüyimli oldukları»nın ayrıca davacı tarafından kanıtlanmasına gerek yoktur.

VII- Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»²¹⁸ davalarında da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6'dır.²¹⁹ Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaklıdır.²²⁰

Doktrinde²²¹ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri 'doktrindeki görüş doğrultusunda' içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*»²²² ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir.

²¹⁴ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166; 06.12.2016 T. 2847/11210; 15.11.2016 T. 17928/10506; 25.10.2016 T. 18523/9342; 14.10.2016 T. 14167/8533; 27.09.2016 T. 12977/8287 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁵ Ayrıntılı bilgi için bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat, s:63 vd. – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, 2020, 6. Baskı, s:585 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Medeni Usul Hukuku «Pekcanitez Usul», C:2, 2015, s:1720

²¹⁶ **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 866 - **AKKAYA, T.** agm. s:44

²¹⁷ Bknz: İçt. Bir. K. 14.02.1951 T. 17/1 (www.e-uyar.com)

²¹⁸ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

²¹⁹ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

²²⁰ **KAZANCI, İ.T.** age. s: 147; 163; 185

²²¹ **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** «Hayatın Olağan Akışı» s: 523 - **BAKİ KURU**Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku, 1975, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2. Baskı, 1980, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s : 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Baskı, 2000, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 352 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 490

²²² **ALANGOYA, Y.** «Senede Karşı Senetle İspat» Kural ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu, Armağan, 2004, s: 521-531) – **DEMİR, A.** Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı» Kriteri ve İslam Hukukundaki, «Zahiri Kal Delili» (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008, s: 129-133) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124; s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024- **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 11-13; s: 65-71; s: 134-139; s: 269-272; s: 381-382; s: 576-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd. ; s: 1159 vd. – **UYAR, T.,** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169-176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267-302) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190,

Buna göre insanların genelini, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.²²³

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak'a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.²²⁴

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.²²⁵

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.²²⁶

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.²²⁷ Hangi olayların «*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*» tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.²²⁸

- Uygulamada;
 - Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması,
 - Dava konusu taşınır/taşınmaz rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olması (yukarı doğru aşırı oransızlık),
 - Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hısmı) olması,
 - Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,

s: 4729-4801) – UYAR, T. Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497-543) – UYAR, T. Muvazaa Nedenine Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187) – UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası» Açılabilir Mi.? (ABD. S: 2015/1, s: 369-397) – UYAR, T. Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)

²²³ DEMİR, A. agm. s: 129

²²⁴ ALANGOYA, Y. agm. s: 528; dipn. 32

²²⁵ DEMİR, A. agm. s:130

²²⁶ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:491

²²⁷ DEMİR, A. agm. s:133

²²⁸ ERDÖNMEZ, G. age., s:197

- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,
- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,
- Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,
- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,
- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin kesinleştirilmesi,
- Borçluya ait taşınır/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,
- Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,

‘hayatın olağan akışına uygun düşmeyen’ işlemler olarak kabul edilmektedir.²²⁹

VIII-«Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında», borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, ‘borçlunun mâli durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine’ dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise, *«borçlu ile üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermesi»*dir.²³⁰

Borçlunun tasarrufta bulunduğu (taşınır ve taşınmaz mallarını devrettiği, üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını temlik ettiği) üçüncü kişinin, *«borçlu»* ile **aynı sektörde (işkolunda)** -örneğin; inşaat sektöründe, tekstil sektöründe, özel hastane işletme sektöründe, ilaç sektöründe, basın sektöründe, petrol işletmeciliği sektöründe, turizm ve otelcilik sektöründe, taşımacılık sektöründe, gıda sektöründe, tarım sektöründe, emlak sektöründe vb. çalışıyor olmaları veya *«borçlu»* ile *«üçüncü kişi»* arasında taşeronluk ilişkisi bulunması halinde- *«üçüncü kişi»*nin *«borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kastını bilmediğini»* ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı bulunacağından, yüksek mahkeme öteden beri verdiği bütün kararlarında bu durumda, *‘borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini’* istikrarlı bir şekilde belirtmiştir.

Gerçekten, yüksek mahkeme;

√ *«İİK’nun 280/I maddesi gereğince aynı sektörde faaliyette bulunan davalı şirketin, borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bildiğinin de kabulü ile dava konusu gemi satışına ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»*²³¹

√ *«Üçüncü kişinin borçlu ile yakın yerlerde aynı konuda faaliyette bulunması halinde, İİK. mad. 280 gereğince değerlendirme yapılıp yapılmayacağıının araştırılması gerektiğini»*²³²

√ *«Davalı borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösterdiği, aralarında geçmişten gelen ticari ilişki bulunan davalıların, dinlenen tanık beyanlarına göre ‘faaliyet gösterdiği sektörün küçük bir sektör olduğu’, ‘birbirini tanıdığı’ beyan edildiğinden, davalı üçüncü kişinin borçlunun*

²²⁹ SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:495

²³⁰ ERDÖNMEZ, G. age., s:225 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:523

²³¹ Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 4212/4098 (www.e-uyar.com)

²³² Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5552/11728 (www.e-uyar.com)

mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı hususu değerlendirilmeksizin davanın reddine karar vermesinin doğru olmadığını»²³³

√ «Mahkemece, davalıların tamamı aynı sektörde çalışan aynı sitede işyerleri olan ve birbirleriyle ticari alışverişleri olan kişiler olduğu, davalının bu borçların doğumundan sonra çok sayıda yaptığı tasarrufların, mahkemeye ait dosyalarla iptal edildiği, tüm olgular birlikte değerlendirildiğinde davalıların birlikte hareketle davacının alacağının tahsilini engellemek amacıyla devir işlemlerini yaptıkları sonucuna varıldığından bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²³⁴

√ «Davalı üçüncü kişi, davacı ve davalı borçlu şirket gibi “kuyumculuk” işi ile uğraşmakta olup, davalı şirketin, yine aynı sektörde faaliyet gösteren davacı şirkete borçlu olduğunu bilebilecek konumda olduğunu»²³⁵

√ «Aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşılan 4. kişi hakkında da tasarrufun iptali davasının kabulünün isabetli olduğunu»²³⁶

√ «Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»²³⁷

√ «Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²³⁸

√ «Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu-davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen konumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²³⁹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁰

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴¹

belirtmiştir...

²³³ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

²³⁴ Bknz: 17. HD. 06.11.2018 T. 11139/10499 (www.e-uyar.com)

²³⁵ Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 20.02.2018 T. 1303/189 (www.e-uyar.com)

²³⁶ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933 (www.e-uyar.com)

²³⁷ Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

²³⁸ Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-uyar.com)

²³⁹ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T.8438/10371 (www.e-uyar.com)

²⁴¹ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T.3114/6223 (www.e-uyar.com)

IX- «Borçlu ile üçüncü kişi arasında **ticari ilişki bulunması**» da **Yargıtay**'ca 'yapılmış olan tasarrufun iptali sebebi' olarak kabul edilmektedir²⁴².

√ «Dava konusu ilçesinde mevcut gayrimenkullerin kaydında yer alan ipotek yükleri ile birlikte alınmasına , ödemelerin banka kanalı ile yapılmasına ve ipotek alacaklısı bankanın cevabına göre de kredi borcunun tahsil edilip ipoteklerin kaldırıldığına belirtilmesine göre davalıların ticari sicil kayıtları ve ticari defterleri dosya arasına alınmaksızın, davalıların aynı iş kolunda çalışıp çalışmadıklarının araştırılmaksızın, davalı borçlular ile davalı arasında dava konusu satım ilişkisi haricinde başkaca bir ticari ilişki olup olmadığı bilirkişi raporu ile belirlenmeksizin, yazılı gerekçe ile karar verilmesinin doğru olmadığını»²⁴³

√ «Davalı borçlu ile üçüncü kişi arasında, satıştan önce ticari ilişki olduğundan, bu hali ile davalı üçüncü kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu»²⁴⁴

√ «Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını izarar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»²⁴⁵

√ «Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu-davalının mali durumu ile alacaklıları izarar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen konumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁴⁶

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁷

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁸

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵⁰

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵¹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵²

²⁴² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:532 vd.

²⁴³ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 560/11817 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 4869/11077 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵ Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T. 8438/10371 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸ Bknz. 17. HD. 01.07.2010 T. 3114/6223 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 8003/8465 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰ Bknz: 17. HD. 26.10.2009 T. 7756/6765 (www.e-uyar.com)

²⁵¹ Bknz: 17. HD.08.10.2009 T. 4700/5799 (www.e-uyar.com)

²⁵² Bknz: 17. HD. 23.06.2009 T. 2033/4554 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğın»²⁵³

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵⁴

b e l i r t m i ş t i r .

X-Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimın görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağılı olmadığından, davacının «dava konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.^{255 256}

Yüksek mahkeme, bu hususta (yani; «tasarrufun iptali» istemini içeren «dava dilekçeleri» ve «HMK. mad. 33» ile ilgili olarak);

√ «Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağılı olmayıp, diğerk maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»²⁵⁷

√ «Tasarrufun iptali davasında davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağılı olmayıp, diğerk maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»²⁵⁸

√ «Davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağılı olmayıp, diğerk maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»²⁵⁹

√ «Davacı tarafından İİK.nin 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağılı olmayıp diğerk maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»²⁶⁰

√ «Dava tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağılı olmayıp, mahkemece diğerk maddelerden birine göre iptal kararı verilebileceğini»²⁶¹

√ «Kanunun, hangi tasarrufların iptale tabi olduğun hususunun tayinini hakimın takdirine bıraktığını, bu nedenle, davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağılı olmayıp, başka maddelere göre iptal kararı verebileceğini»²⁶²

²⁵³ Bknz: 17. HD. 11.06.2009 T. 1719/4135 (www.e-uyar.com)

²⁵⁴ Bknz: 17. HD. 22.04.2009 T. 163/2613 (www.e-uyar.com)

²⁵⁵ UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

²⁵⁶ BAKİ KURUİcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 - BAKİ KURUEİ Kitabı, s:1398; 1414 – BAKİ KURUİstinaf, s:665 - ERDÖNMEZ, G. age., s:12 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – EROĞLU, O. age., 2. Baskı, s:130 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 450 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:741 vd.

²⁵⁷ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 2699/3269 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 708/3260 (www.e-uyar.com)

²⁵⁹ Bknz: 17. HD. 15.01.2019 T. 5727/104 (www.e-uyar.com)

²⁶⁰ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 4073/2449 (www.e-uyar.com)

²⁶¹ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

²⁶² Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 2379/8613 (www.e-uyar.com)

√ «Hakimin, Türk hukukunu re'sen uygulamak zorunda olduğunu (HMK. 33), bu nedenle tarafların hukuki niteliğinden dolayı bağli olmadığını»²⁶³

√ «Borçlunun aciz ya da iflasından önce yaptığı iptale tabi tasarrufların üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlediğini, ancak bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmadığını- İİK. iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimin takdirine bıraktığını (İİK. m. 281), bu nedenle de davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağli olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»²⁶⁴

√ «Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkemenin bununla bağli olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini- Davalının borçlunun oğlu olmasından dolayı babası olan borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, ona yapılan tasarruflarda iptal şartlarının mevcut olduğunu- Davalı dördüncü kişinin borçlu ile kat karşılığı inşaat sözleşmesi yaptığı anlaşıldığından, o sözleşmeden kaynaklanan bağımsız bölümleri alıp almadığı, kendisine satılan taşınmazların o sözleşmede kendisine isabet eden taşınmazlar olup olmadığı belirlenerek, müteahhide isabet eden taşınmazların hangileri olduğu da tespit edildikten sonra, bu sözleşmelerden kaynaklı olarak, davalı dördüncü kişinin, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilen veya bilebilecek kişilerden olup olmadığının üzerinde durulması gerektiğini»²⁶⁵

√ «Davacı tarafından İİK. 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa da mahkeme bununla bağli olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğinden, mahkemece davalılar arasında gerçekleşen tasarruflarda taşınmazların satış bedeli ile gerçek değerleri arasında mislini aşan fark olup olmadığına ilişkin bir inceleme yapılmadan davanın reddine karar verilmesinin isabetsiz olduğunu- İptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayininin hakimin takdirine bırakıldığını»²⁶⁶

belirtmiştir...

XI- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»

Bilindiği gibi «dava şartı» 'davanın esas hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlarıdır.»²⁶⁷

²⁶³ Bknz: 17. HD. 17.07.2018 T. 12561/7254 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1821/7610 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵ Bknz: 17. HD. 16.03.2015 T. 18016/4287 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶ Bknz: 17. HD. 16.03.2015 T. 24549/4292 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷ **BAKİ KURU** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, 2020, C: 1, s: 375-398 – **BAKİ KURU** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay'ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109-147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürhan Çelebican'a Armağan, 2011, s: 439-459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGASI, E.** Medeni Usul Hukuku, s: 310 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF.D. 2015/4, s: 931-974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Pekcanitez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:749 vd.

Yeni HMK.'nin 114. maddesinin **1. fıkrasında** 'dava şartlarının neler olduğu' (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** 'diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu' açıklamıştır.

HMK.'nin 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan- dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2'de belirtilen dava şartlarına ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I-1'de öngörülen 'tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu', İİK. m. 69/II'de öngörülen 'borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu' birer «özel dava şartı»dır.²⁶⁸

Acaba HMK. m. 114'de öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka «dava şartları» öngörülebilir. mi.? Çünkü u y g u l a m a d a , **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a) 'İcra takibinin kesinleşmiş olması'nı, b) 'Alacaklının alacağıının gerçek bir alacak olması'nı, c) 'Davacının alacağıının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması'nı,** tasarrufun iptali davasının «**özel dava şartı**» olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği takdirde, kendiliğinden 'davanın usulden reddine' karar vermektedir.

Doktrinde²⁶⁹ «HMK döneminde, 'dava şartları'nın neler olduğu HMK m. 114'de sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematğine uygun olduğunun düşünölemeyeceği» ifade edilmiştir.

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması gerekir. (**Kanımızca;** İsviçre'de ve Almanya'da olduğu gibi bizde de bu husus İİK.'da -örneğin; İİK. mad. 277'de- ayrıca öngörölmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay'ca** «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir...)

b) 'Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması' gerekir.

c) 'Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması' gerekir.

ç) 'Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi' (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

XII- İptal davasının kimlerin açabileceği -yani; bu davada kimlerin «davacı sıfatı»nı taşıyabileceği- **İİK. mad. 277'**de sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir²⁷⁰. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

²⁶⁸ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934

²⁶⁹ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937

²⁷⁰ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; s:1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı, Kötüye Kullanılabilir mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yapırtımı Nedir? (Legal Huk. Der. Ekim/2015, S: 154, s: 195-215) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175-187) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – **UYAR, T.** İİK.'nin 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin» (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s:369-397)

Haciz yolu ile takiplerde, iptal davasını;

a) *Kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{271 272}

b) *Geçici aciz belgesi* (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{273 274 275}

(Yukarıdaki i k i d u r u m d a; borçlu hakkında alacaklı tarafından yapılmış birden fazla icra takibi varsa, alacaklı her icra takibi için ayrı ayrı aciz belgesi olarak (ya da; aciz belgesi yerine geçmek üzere, ayrı ayrı haciz tutanağı'na dayanarak) iptal davası açabilir. Ayrıca, alacaklı bir icra takibinde aldığı aciz belgesine dayanarak, hakkında aciz belgesi almadığı icra takibine konu ettiği alacağı için iptal davası açamaz. Keza alacaklı, başka bir alacaklının almış olduğu aciz belgesine dayanarak, kendisi ayrıca aciz belgesi almadan, kendi alacağı hakkında iptal davası açamaz...)²⁷⁶

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII'ye göre açılan²⁷⁷ «istihkak davası»nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan*²⁷⁸ «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.²⁷⁹

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²⁸⁰ -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ve **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²⁸¹ ve **Hukuk Genel Kurulu**²⁸² gibi- «dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

'*Muvazaa (TBK. m. 19) nedenine dayalı*' tasarrufun iptali davaları hakkında yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları halen temyizen incelemekte bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvaazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın, «*aciz belgesi ibraz edilmesine*

²⁷¹ Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:1095 vd.

²⁷² Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb.

²⁷³ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, 920-969

²⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:1095

²⁷⁵ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷⁶ **BAKİ KURUEl** Kitabı, s:1416 vd., 1419 – **MUŞUL, T.** İptal Davası, s: 216 – **BÖRÜ, L.** Zarar Verme Kasdı, s: 496 – **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 71 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 83 – **AKİL, C.** Aciz Belgesi, s: 194

²⁷⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s:8190 - **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, s: 770 - **KAZANCI, İ.T.** age., s: 187 vd. – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 105 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:535 vd.

²⁷⁸ Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 4360 – **EROĞLU, O.** age. s:104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 – **BAKİ KURUEl** Kitabı, s:1415 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s:214

²⁷⁹ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹ Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸² Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uyar.com)

gerek kalmadan görülebileceği»ni kabul etmiş olduğu gibi,²⁸³ daha sonra tüm iptal davalarına ilişkin kararları temyizce incelenmiş olan **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²⁸⁴ de aynı yolu izlemiştir.

Bugün ‘muvazaa nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davaları h a r i ç diğer tüm tasarrufun iptali davalarında «tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerde verilen kararları incelemekte olan» **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** aciz belgesi aramaktadır.²⁸⁵

«*Kesin (kat’i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).²⁸⁶ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «**kesin aciz belgesi hükmünde**» olduğu gibi,²⁸⁷ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «**geçici aciz belgesi**» yerine geçer.²⁸⁸

• Bilindiği gibi; «*mahkemenin davanın esas hakkında yargılama yapabilmesi (davayı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara*» d a v a ş a r t ı denir (HMK. mad. 114/2)²⁸⁹ Mahkeme «*dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği*» gibi, taraflar da «*dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler*» (HMK. mad. 115).

A c i z b e l g e s i , tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dır [HMK m. 114/(2)].^{290 291}

• Tasarrufun iptali davalarında, «*aciz belgesi ibrazı zorunluluğu*», sadece davalı-borçlu hakkında aranır. Diğer, -dava dışındaki- takip borçlularının dosya borcunu tamamen ödeme güçlerinin bulunması, davanın görülmesine engel teşkil etmez.

²⁸³ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁴ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 13.05.2019 T. 19287/5985; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 22.05.2018 T. 19401/5330; 26.09.2017 T. 7033/8145; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.06.2016 T. 12952/2876; 23.02.2016 T. 11349/2104 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁵ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁶ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:8, s:11853 vd. - **ÖZTEK, S.** İcra ve İflas Hukuku’nda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK. m. 143; m. 251), 1994, s:48 vd. - **DELİDUMAN, S.** İcra ve İflas Hukukumuzda Borç Ödemeden Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.

²⁸⁷ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9138 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 2082 vd.

²⁸⁸ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** ag. şerh, C:6, s: 9139 vd. - **ÖZTEK, S.** age. s:22 vd. - **DELİDUMAN, S.** age. s:8 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.

²⁸⁹ **BAKİ KURU** Usul El Kitabı, s:377

²⁹⁰ **BAKİ KURU** El Kitabı, s:1418 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:537 – **MUŞUL, T.** İptal Davası, s:180 - **EROĞLU, O.** age. s:86 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku, s:214, dipn. 238 – **BAKİ KURU** İstinaf Sistemine göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:672 – **YILMAZ, E.** ag. şerh, s:1208 – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Taraflarından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 934) - **ÇETİNEL, T.** age. s: 81

²⁹¹ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

XIII-• Mahkemece tasarrufun iptali davası sonucunda karar verilebilmesi için, alacaklı tarafından takip konusu yapılmış olan alacaklına kesinleşmiş olması gerekir.^{292 293}

Yüksek mahkeme;

√ «Davalı borçlunun icra takibine itirazı üzerine hakkındaki takibin durduğu, alacağın kesinleşmediği, davacı alacaklı tarafından itirazın iptali veya kaldırılması yönünden dava açıldığı için iddia ve ispat edilmemiş olması ve rehin açığı belgesi alınarak anılan belgeye istinaden davalı borçlu hakkında yapılmış bir icra takibi bulunmaması karşısında, dava şartı yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini- Tasarrufun iptali istemine ilişkin dava, dava şartı yokluğu nedeniyle reddedildiğinden AAÜT'nin 7/2. maddesi gereğince kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekâlet ücreti takdiri gerekeceğini»²⁹⁴

√ «Davacı alacaklının açmış olduğu icra takibinin geri bırakıldığı ve bu konuda verilen kararın kesinleştiği anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece, davacı-alacaklının, İİK. mad. 33/a-II uyarınca, icranın geri bırakılması kararının kesinleştiğinin kendisine tebliğinden sonra, zamanaşımının vaki olmadığını ispat için 7 gün içinde umumi mahkemelerde dava açıp açmadığının belirlenmesi gerekeceği- Tasarrufun iptali davasının açılması koşullarından birisi davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunması olduğundan, bu dava koşulu gerçekleşirse, mahkemece davalı üçüncü kişinin taşınmazı satın aldığı tarihte taşınmazın satış bedeliyle gerçek değeri arasında mislini aşan fark bulunup bulunmadığına yönelik olarak taşınmaz üzerinde satış tarihinde mevcut olan ipotek miktarının ne kadar olduğunun araştırılması ve taşınmazın son satışının da davalının, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklarını ızzar kastıyla hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olup olmadığı üzerinde durularak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁵

belirtmiştir...

*

Bir olayda;

•Davacı-alacaklı (A) vekili 26.12.2017 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“-Müvekkiline borçlu olan (davalı) (B) hakkında ... 18. İcra Müdürlüğü'nün 2017/... sayılı dosyası ile 34.506 USD. alacağı için 128.424,43 TL. alacağının ödenmesi için ve ayrıca ... 18. İcra Müdürlüğü'nün 2017/... sayılı dosyası ile de 153.783 USD. alacağı için 572.349,57 TL. alacağının ödenmesi konusunda takipte bulduklarını, takiplerin kesinleştiğini ve borçlu tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığını,

²⁹² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:1178 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362 - GÜNEREN, A. s:398

²⁹³ Bknz: 17. HD. 16.12.2016 T. 20573/112209; 29.02.2016 T. 15827/2361; 23.02.2016 T. 1932/2118; 26.01.2016 T. 8807/933; 07.05.2015 T. 19279/6817; 10.03.2015 T. 25274/4097; 16.03.2015 T. 4691/4288; 12.05.2014 T. 1279/7418; 13.01.2014 T. 16871/34; 01.04.2013 T. 8176/4516; 11.03.2013 T. 5385/3137 vb.

²⁹⁴ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 20008/6439 (www.e-uyar.com)

²⁹⁵ Bknz: 17. HD. 10.06.2013 T. 9308/8720 (www.e-uyar.com)

-İcra dosyalarında borçluların üzerine kayıtlı herhangi bir araç ya da borcu karşılar miktarda gayrimenkul tespit edilemediğini, tüm bankalar ile borçluların iş yaptıkları üçüncü kişilere gönderilen haciz ihbarnamelerinden de bir sonuç elde edilemediğini,

-Ayrıca borçluların ev adreslerine 30.03.2017 tarihinde ... İcra Müdürlüğü'nün 2017/... ve 2017/... sayılı talimat dosyalarından ayrı ayrı fiili hacze gidildiğini fakat adreslerde borçlulara ait herhangi bir haczi kabil mal tespit edilemediğini,

-Borçlu (B) hakkında yapılan araştırmalar sonucunda, borçlunun müvekkiline olan borcunu ödememek için ve mal kaçırmak kasdıyla üzerinde kayıtlı bulunan –... Organize Sanayi Bölgesi, ...'deki- (C) ELEKTRİK SAN. VE TİC. AŞ. ile (E) TRADE DIŞ TİC. AŞ.'deki hisselerini **06.01.2017 tarihinde** –söz konusu şirketin diğer ortağı olan- (D) CO. isimli şirkete devrettiğini öğrendiklerini –davalılar arasındaki bu hisse devrinin İİK.m. 277 vd.na göre iptali gerektiğini,

-Borcun doğumunun (müvekkilinin alacağı) takibe konu bonoların tanzim tarihi olan **03.04.2015** olduğunu ve iptali istenen hisse devrinin yapıldığı tarihin (tasarruf tarihinin ise **06.01.2017** olduğunu) yani bu haliyle tasarruf tarihinin borcun doğumundan sonra olduğunu,

-Borçluların adreslerinde haczi kabil mal bulunmadığını belirten haciz tutanaklarının İİK.m. 105 uyarınca 'geçici aciz belgesi' niteliğinde bulunduğunu,

-Özellikle İİK.'nün 278. maddesi uyarınca 'ivazlar arasındaki mevcut fahiş fark' nedeniyle dava konusu tasarrufun iptali gerektiği gibi, ayrıca İİK.m. 280/I uyarınca da davalı üçüncü kişi (D) CO. isimli şirketin –aynı şirkette ortak olan- diğer davalı-borçlu (B)'nin 'mali durumunu ve zarar verme kasdını bilmediğini ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan' yapılmış olan devir tasarrufunun bu madde uyarınca da iptali gerektiğini,

-Ayrıca dava konusu hisse devri işleminin borcun vadesi olan 30.12.2016 tarihinden bir hafta sonra 06.01.2017 tarihinde yapılmış olmasının da, tasarrufun mal kaçırmaya kasdıyla yapılmış olduğunun açık göstergesi olduğunu,

-Değerleri 10.000.000,00 TL.'den fazla olan dava konusu hisse devir bedellerinin nasıl ödendiğinin de mahkemece araştırılması gerektiğini”

belirterek;

- (C) ELEKTRİK SAN. VE TİC. AŞ.'deki 1050 adet hisselerin davalı-borçlu (B) tarafından diğer davalı –aynı şirkette ortak olan- (D) CO. şirketine yapılan devir işleminin (satışının) iptaline,

- (E) TRADE DIŞ TİC. AŞ.'deki 500 adet hisselerin davalı-borçlu (B) tarafından –diğer şirket ortağı olan- diğer davalı (D) CO. isimli şirkete yapılan devir işleminin (satışına ilişkin tasarruf işleminin) iptaline karar verilmesini”

talep etmiştir.

●**Davalı-borçlu (B) vekili** 07.02.2018 tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

“-Davalı (B)'nin ortağı bulunduğu (C) ELEKTRİK SAN. VE TİC. AŞ.'nin iki ortak tarafından 4.550.000 TL. sermaye ile kurulmuş ve şirketin tescilin 09.03.2015 tarihinde yapılmış olduğunu, toplam sermayenin davalı (B) ve diğer ortak (D) CO. tarafından taahhüt edildiğini

ancak (B) 'nin bu miktarı ödeyecek gücü bulunmadığından, onun hissesine düşen 2.274.923,22 TL. 'nin de diğer ortak (D) CO. 'dan alınan borç ile ödenmiş olduğunu,

- (C) ELEKTRİK SAN. ve TİC. AŞ. 'nin sermaye arttırması zorunluluğu hasil olduğu için, ortakların 'sermayenin toplamda 21.000.000 TL. 'ye çıkarılmasına' karar verdiklerini, bu artırım nedeniyle ve her bir ortağın 8.225.000 TL. tutarında sermaye koyma borcu altına girdiğini, ancak (B) 'nin bu tutarı ödeyecek gücü bulunmadığı için, koyulacak bu sermayenin 5.950.000 TL. 'lik kısmı için yine (D) CO. tarafından (B) 'ye borç verildiğini, bakiye 2.275.000 TL. 'nin ise dava dışı (F) ELEKTRİK PAN. İML. SAN. ve TİC. AŞ. 'nin, SFA AŞ. 'den olan alacağını (B) 'ye temlik etmesi ve bu temlik sebebi ile oluşan alacağın, sermaye koyma borcuna mahsup edilmesi suretiyle ödendiğini,

-(E) TRADE DIŞ TİCARET AŞ. 'nin kuruluş aşamasında (D) CO. ile (B) hisselerine düşen 25.000 TL. 'kuruluş sermayesi' ödemeyi taahhüt ettiklerini, (D) CO 'nun kendi taahhüdünü yerine getirdiğini, (B) tarafından da bu tutarın 6.250 TL. 'lik kısmını ödediğini, geri kalan kısmın ise (D) CO. tarafından ödendiğini,

-Böylece her iki firmanın Suudi Arabistan tabiyetindeki ortağı olan (D) CO. ünvanlı şirketin Türkiye'deki yatırımı için Türk tabiyetinde bulunan (B) isimli ortağa finansman desteği sağladığını, sermaye koyacağı tutarı ona borç olarak verdiğini, böylece şirketlerin orta vadede elde edeceği kar payından (B) 'nin kendisine olan sermaye koyma borcunu tahsil etmeyi planladığını, ancak ülkenin ekonomik durumu nedeniyle orta vadeli planların gerçekleşmediğini, kurulan şirketlerin yeterli ciro ve kara ulaşamadığını ve bu nedenle (B) 'nin diğer ortağa olan borcunu ödeyemediğini, bunun üzerine bu borcu ödeme gücüne sahip olmayan (B) ' nin bu borçlarına karşılık şirketteki hisselerini alacaklı (D) CO. 'ya temlik etmek zorunda kaldığını,

-Temlik tasarrufunun mevcut ticari ilişki nedeniyle gerçek bir borç ödemesine ilişkin olması halinde bunun mutat ödeme sayılacağını ve iptale tabi olmayacağını,

-Somut olayda; kendisinden alacaklı olan (D) CO. 'ya bu borcuna karşılık hissesini devretmesi de diğer alacaklılara zarar verme kasdının bulunmadığını,

-Aciz vesikasına ilişkin dava açma şartının gerçekleşmediğini”

ileri sürerek “haksız ve mesnetsiz davanın reddine karar verilmesini” talep etmiştir.

●**Davalı üçüncü kişi (alıcı) (D) CO. vekili 07.09.2018 tarihli “cevap dilekçesi”nde** özetle;

“-Davalı (D) CO. 'nun Afrika, Arap Yarımadası ve Orta Doğu başta olmak üzere büyük bir coğrafyada faaliyet gösteren ve iş yapan bir şirket olduğunu, diğer davalı (B) ile 'elektrik kompetanı' üretmek amacıyla (C) ELEKTRİK SAN. VE TİC. AŞ. isimli şirketi 4.550.000 TL. sermaye ile kurduğunu,

-Sektördeki tecrübesi sebebiyle şirket kuruluşunda yer alan diğer davalı (B) 'nin yukarıda belirtilen sermaye tutarını ödeyecek birikimi olmaması sebebiyle, müvekkili şirketin diğer davalı (B) 'nin ödemesi gereken sermaye tutarını ödediğini ve böylece (B) 'nin müvekkili şirkete şahsen borçlandığını,

-Kurulan şirketin 2015 ve 2016 yıllarında zarar ettiğini ve bu sebeple şirketin 'sermaye arturumu' yoluna gittiğini, bu amaçla sermayenin 21.000.000 TL.'ye çıkarıldığını, diğer davalı (B)'nin hissesine düşen bölümün 5.950.000 TL.'sinin yine müvekkili şirket tarafından ödendiğini,

-(E) TRADE DIŞ TİC. AŞ.'nin de yukarıdaki gibi diğer davalı ve müvekkil şirket tarafından kurulduğunu, (B)'nin yatırması gereken 25.000 TL.'lik kısmın 6.250 TL.'nin kendisinin ödediğini ancak geri kalan kısmın müvekkili şirket tarafından ödendiğini,

-Diğer davalı (B), dava konusu şirket hisselerini müvekkili şirket (D) CO.'ya tahakkuk eden borçları nedeniyle devrettiğini,

-Bu nedenle davacının 'muvazaa iddiası'nın yerinde olmadığını, davalı (B)'nin müvekkili şirkete olan borcunu, şirket hisselerinin devretmek suretiyle ödemiş olduğunu,

-Temlik tasarrufunun mevcut ticari ilişki nedeniyle gerçek bir borç ödemesine ilişkin olması halinde bunun mutata ödeme sayılacağını ve iptale tabi olmayacağını,

-Tasarrufun iptali davalarında ibrazı zorunlu olan 'aciz vesikası' ibraz etme koşulunun olayda gerçekleşmemiş olduğunu”

belirterek “haksız ve temelsiz davanın reddine karar verilmesini” istemiştir.

*

●**Yerel ... 5. Asliye Hukuk Mahkemesi** 12.01.2021 tarihli “*gerekçeli kararı*”nda özetle;

“-Takibe konu 03.04.2015 tanzim ve 08.02.2017 vade tarihli 153.783,00 USD. bedelli senedin 'hatır senedi olduğu' iddiasının yazılı delille kanıtlanması gerektiğini ancak dosya kapsamına göre senedin 'hatır senedi olduğu' iddiasının yazılı delille kanıtlanmamış olduğunu, bu nedenle takibin gerçek bir alacağa dayandığını (... 18. İcra Müdürlüğü'nün 2017/... sayılı takip dosyası),

-Takibe konu 03.04.2015 tanzim ve 08.02.2017 vade tarihli 34.506,00 USD. bedelli senedin 'hatır senedi olduğu' iddiasının yazılı delille kanıtlanması gerektiğini ancak dosya kapsamına göre senedin 'hatır senedi olduğu' iddiasının yazılı delille kanıtlanmamış olduğunu, bu nedenle takibin gerçek bir alacağa dayandığını (... 18. İcra Müdürlüğü'nün 2017/... sayılı takip dosyası),

-Dosyanın tevdi edildiği bilirkişi tarafından düzenlenen raporun sonuç kısmında mahkememizce bilirkişiden istenilen 'şirket kayıtlarından gerçek bir devir olup olmadığı'nin tespiti hususunun bilirkişi tarafından yanlış yorumlanarak hukuki görüş beyan edilmek suretiyle 'hisse devrinin (B)'nin borçlarından kaçınmak için bilinçli olarak yapılmış olduğunun değerlendirildiği' şeklinde yorum yapılmış olması, rapordaki teknik konulardaki tespitleri değiştirmeyecek olup, bilirkişinin yapmış olduğu yorum gözardı edilerek, yalnızca teknik konulardaki değerlendirmeleri gözönünde bulundurularak, rapora bu yönüyle itibar edilmiştir.

Dosya kapsamından;davalı (B)'nin içinde girdiği mali sıkıntılar sebebiyle sermaye payına ilişkin borçlarını ödeyememesi karşısında, davalı ortak (D) CO.'ya

borçlarına mahsuben devrettiği, devrin gerçek bir alacağa mahsuben ödendiği ve hisse devrinin alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yapılmadığı.....”

değerlendirilerek, “koşulları oluşmayan davanın reddine” karar verilmiştir.

*

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

• Yukarıda²⁹⁶ belirttiğimiz gibi; **tasarrufun iptali davası** “bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davası”dır.

Bu davanın **amacı**²⁹⁷; “borçlunun henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamak”tır.

Tasarrufun iptali davası “dava konusu şeyin aynına ilişkin bir dava olmayıp **kişisel bir dava**”dır²⁹⁸.

• İİK.m. 277/I’de; “iptal davasının İİK.m. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabileceği” belirtilmiştir.

“Devredilen şirket hisseleri” hakkında tasarrufun iptali davası açılabileceği²⁹⁹ öteden beri yüksek mahkemece (Yargıtay 17. Hukuk Dairesince) tereddütsüz kabul edilmektedir³⁰⁰.

• Yukarıda³⁰¹ ifade ettiğimiz gibi; İİK.m. 278/III-2’de “yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık (bir misli veya daha fazla) bir nispetsizlik bulunan akitlerin iptale tabi olduğu” belirtilmiştir.

²⁹⁶ Bknz. Yuk. dipn: 1

²⁹⁷ Bknz. Yuk. dipn: 3.

²⁹⁸ Bknz. Yuk. dipn: 14

²⁹⁹ TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYAR Tasarrufun İptali Davaları, s:37

³⁰⁰ Bknz: 17. HD. 19.04.2010 T. 2848/3607 (EK-1) – 17. HD. 22.02.2010 T. 9772/1356 (EK-2) – 17. HD. 12.11.2009 T. 8068/7497 (EK-3)

³⁰¹ Bknz. Yuk. dipn: 93-111

a) Somut olayda; davalılardan (B)'nin 07.02.2018 tarihli ve diğer davalı (D) CO.'nun 07.09.2018 tarihli CEVAP DİLEKÇELERİ'nde belirtildiği gibi;

“Toplam 5.950.000TL ‘borç’ olarak ödendiği iddia edilen ve (B)'nin (SFA'nın (H)'ya borcunu temlik edilmesi) alacağından kaynaklı 2.275.000TL olmak üzere toplam 8.225.000,00TL'dir. Ancak buradaki 2.275.000TL, şirketin (B)'ye borcudur, (D) Co.'nun alacağına eklenemez. **Dolayısıyla (D) Co. hesabından hisse bedeline karşılık 5.950.000TL ödenen para dışında bir ödeme yoktur.**

Ancak şirketin gayrimenkulleri, makine, teçhizat, know-how vb. değerlendirildiğinde 2016 yıl sonu itibariyle piyasa değeri takribi –davacı vekilinin beyanına göre- **40.000.000,00 TL. olduğu** belirtilmiştir. Bunun doğruluk derecesi muhtem mahkemenizce yapılacak bilirkişi incelemesi ile saptanabilir...

Kısaca belirtirsek, (D) Co., diğer ortağı (B)'nin piyasa değeri 20.000.000TL olan hisselerini 5.950.000 TL. ödeyerek devralmıştır.”

b) Hisselerinin devri iptal davasına konu edilmiş olan diğer şirket ((E) A.Ş) , 2020 yılında elektrik - elektronik sektöründe 10 milyon dolar ve üzerinde ihracat gerçekleştiren şirketler sıralamasında 56.sırada yer almıştır. Bu liste, küçük şirketin dahi piyasa değerini gösterir bir listedir. (B), bu firmadaki hissesini, diğer ortağına 18.000 TL. gibi cüzi bir bedelle devretmiştir (https://www.tet.org.tr/upload/Onur_Listesi.pdf).

Görüldüğü gibi; devredilen hisselerin devir tarihindeki ‘gerçek değerleri’ ile ‘satış bedeli olarak gösterilen bedel’ arasında **bir miseden daha fazla fark** bulunduğundan, bu devir tasarrufu İİK.m. 278/III-2 uyarınca iptale tabidir...

• Yukarıda³⁰² açıkladığımız gibi; İİK. mad. 279/I-2 uyarınca “**borçlunun ‘para’ veya ‘mutad ödeme vasıtaları’ndan başka bir şekilde yaptığı ödemeler**” iptale tabidir. Borçlunun borcuna karşılık olarak, üçüncü kişideki alacağını kendi alacaklısına temlik etmesi³⁰³, alacaklısına para vermesi, kambiyo senedi düzenlemesi veya ciro etmesi, ipotek vermesi “**mutad ödeme vasıtası**” sayılırken³⁰⁴, borçlunun bir borcuna karşılık olmak üzere bir dairesini, otomobilini, herhangi bir şirketteki payını vermesi “**mutad bir ödeme vasıtası**” sayılmaz³⁰⁵.

Somut olayda; davalı-borçlu (B)'nin, aynı şirkette hissedar olan (D) CO.'ya bu şirketteki %50 hissesini devretmesi gerek doktrinde ve gerekse Yargıtay içtihatlarında *mutad ödeme sayılmadığından* İİK. mad. 279/I-2 uyarınca iptale tabidir...

³⁰² Bknz. Yuk. dipn: 126-189

³⁰³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, s: 352 - GÜNEREN, A. age., s: 108 - KOSTAKOĞLU, C. agm., s: 26 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 343

³⁰⁴ KOSTAKOĞLU, C. a.g.m. (Ad. D. 1989/6, s: 26) - BERKİN, N. age. s: 509 - AKYAZAN, S. age. s: 184 - AKKAYA, T. agm. s: 36 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:352

³⁰⁵ AKYAZAN, S. İnceleme ve Açıklamalar, s: 185 - ATALAY, E. agm. s: 27 - GÜNEREN, A. age. s: 373 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. age. s: 864 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 343 - AKKAYA, T. agm. s: 36 - EROĞLU, O. age. s: 176 - MUŞUL, T. age. s: 367 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:352

• Yukarıda³⁰⁶ açıkladığımız gibi; İİK.m. 280’de “malvarlığı borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptale tabi olduğu” belirtilmiştir.

Borçlunun içinde bulunduğu **mali durumun** (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığını) ve **alacaklılarına zarar verme kasdının**, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce –tasarruf tarihinde- bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişi, *borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için “*tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin gereken dikkati gösterdiği taktirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması*” yeterlidir. Başka bir deyişle; “*üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek konumda ise*” bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir³⁰⁷.

*

Somut olayda;

a) Davalı (B) (borçlu) ve (D) CO. (alıcı) (G) AŞ.’de şirketin kuruluşundan beri (Mart/2015) %50-%50 hissedardırlar.

b) Borçlu (B), şirketteki %50 hissesini, diğer hissedar (D) CO.’ya devrettiği (yani şirketten ayrıldığı/çıktığı) halde, yine bu şirkette ücret karşılığında çalışmaya devam etmektedir. Bu husus, hem ... 7. İcra Müdürlüğü’nün 2018/... Talimat sayılı dosyasında 19.02.2018 tarihinde düzenlenen HACİZ TUTANAĞI’ndan ve hem de borçlunun 1.500 TL. aylıkla çalıştığı (G) AŞ.’nin borçlunun maaşına haciz konulması için ... 1. İcra Dairesi’nin 2018/... ve ... 14. İcra Dairesi’nin 2017/... sayılı takip dosyasına verdiği cevaptan açıkça anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, borçlu (B)’nin aynı şirketteki %50 hissesini satın almış olan diğer %50 hissedar (D) CO. İİK.m. 280/I uyarınca³⁰⁸ ‘*borçlunun mali durumunu, alacaklılarına zarar verme kasdının*’ bilebilecek durumdadır...Taraflar arasındaki *hisse devri* bu bakımdan İİK. 280/I uyarınca iptale tabidir.

Keza; (B) önceki şirketi olan (H) ELEKTRİK faaliyetleri çerçevesinde (D) CO. ile uluslararası ticaret yapmıştır. Taraflar (G) AŞ.’deki ortaklıklarından öncesinde, bu sebeple birbirlerini yakından tanımaktadırlar. Bu durum da taraflar arasındaki ‘*hisse devri*’nin İİK.m. 280/I uyarınca iptaline neden olur.

c) Yukarıda³⁰⁹ belirttiğimiz gibi; davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında “*hayatın olağan akışına aykırılık*” bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar taraflar arasında yapılmış olan iddiaların iptaline neden olur.

Somut olayda; davalı-borçlu (B)’nin, şirketteki %50 hissesini –alacağına mahsuben (İİK.m. 279/I-2)- almış olan (D) CO., borçlu (B)’nin “*mali durumunu, alacaklılarına zarar verme kasdını bilmediğini*” iddia etmesi, hayatın olağan akışına aykırıdır...

³⁰⁶ Bknz. Yuk. dipn: 190-217

³⁰⁷ Bknz. Yuk. dipn: 200

³⁰⁸ Bknz. Yuk. dipn: 200

³⁰⁹ Bknz. Yuk. dipn: 221-229

Keza; sermaye artırımına ödendiği söylenen 5.950.000 TL.'nin ödeme tarihi 27.11.2016 olduğu halde, 'sermaye artırım kararı' daha sonraki bir tarih olan 03.12.2016 tarihinde alınmıştır. Yani, önce 5.950.000 TL. ödenmiş, sonra 'sermaye artırım kararı' alınmıştır.

Bu durum da *hayatın olağan akışına* aykırıdır.

d) Yukarıda³¹⁰ ifade ettiğimiz gibi; "borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında", borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, 'borçlunun mali durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine' dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise "borçlu ile üçüncü kişinin **aynı sektörde faaliyet göstermesi**"dir.

Somut olayda; hem davalı-borçlu (B) ve hem de davalı-alıcı (D) CO. aynı şirkette ortak olmaları nedeniyle **aynı sektörde** çalışıyor olmalarından dolayı aralarında gerçekleşmiş olan 'hisse devri' iptale tabidir.

Keza; (B) önceki şirketi olan (H) ELEKTRİK'in faaliyetleri çerçevesinde (D) CO. ile uluslararası ticaret yapmış olduğundan, dava konusu (G) AŞ.'deki ortaklıklarından öncesinden beri birbirlerini tanımakta olduklarından, bu durum da taraflar arasındaki 'hisse devri'nin İİK.m. 280/I uyarınca iptaline neden olur.

e) "Borçlu ile üçüncü kişi arasında **ticari ilişki bulunması**" da –yukarıda³¹¹ belirttiğimiz gibi- **Yargıtayca** 'yapılmış olan tasarrufun iptali sebebi' olarak kabul edilmektedir.

Somut olayda; davalı-borçlu (B)'nin önceki şirketi olan (H) ELEKTRİK ile diğer davalı (D) CO. arasında uluslararası boyuttaki **ticari ilişki** nedeniyle, taraflar birbirlerini yakından tanıdıklarından, borçlu (B)'nin şirketteki %50 hissesini –alacağına mahsuben (İİK.m. 279/I-2)- devralmış olan (D) CO., "borçlunun mali durumunu bilmediğini" ileri süremez.

f) Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi (davanın esasına girilebilmesi) için gerçekleşmesi gereken **dava şartları**³¹² somut olayda gerçekleşmiştir.

g) Yukarıda³¹³ belirttiğimiz gibi; ancak 'kesin aciz belgesi' (İİK.m. 143, 105/I) veya 'geçici aciz belgesi' (İİK.m. 105/II) sahibi alacaklılar tasarrufun iptali davası açabilirler.

'Aciz belgesi' tasarrufun iptali davası açabilmek için "özel bir dava şartı"dır. [HMK m. 114/(2)]

Somut olayda; borçlu (B) hakkında 09.02.2017 tarihinde yapılmış olan ... 18. İcra Müdürlüğü'nün 2017/... ve 2017/... sayılı icra takipleri kesinleştikten sonra, borçlunun adına kayıtlı herhangi bir **araç ve taşıma**za rastlanmamış, bankalara ve borçlunun iş yaptığı üçüncü kişilere gönderilen haciz ihbarnamelerinden bir sonuç elde edilememiştir. Ayrıca borçlunun **ev adresinde** 30.03.2017 tarihinde yapılan hacizlerde 'evde, lüzumlu eşyalar dışında haczi kabil ikinci bir ev eşyasına rastlanmadığı' -...İcra Müdürlüğü'nün 2017/... Tal. ve 2017/... Tal. sayılı dosyalarında düzenlenen haciz tutanaklarından- anlaşılmıştır. Bu durumda, her iki icra dosyasının içeriği ve düzenlenmiş olan haciz tutanakları 'geçici aciz belgesi' niteliğini taşımaktadır.

³¹⁰ Bknz. Yuk. dipn: 230-241

³¹¹ Bknz. Yuk. dipn: 242-254

³¹² Bknz. Yuk. dipn: 182-184

³¹³ Bknz. Yuk. dipn: 186-207

h) Yargılama sonunda mahkemece “tasarrufun iptaline” karar verilebilmesi için gerçekleşmesi gereken “takip konusu alacağın kesinleşmiş olması” koşulu da somut olayda gerçekleşmiştir³¹⁴.

i) Davalı-alıcı (D) CO. vekili 07.09.2018 tarihli “cevap dilekçesi”nde (sayfa:3, 3. §); “temlik tasarrufun mevcut ticari ilişki nedeniyle ‘gerçek bir borç ödenmesine ilişkin olması halinde’, bunun ‘mutad ödeme sayılacağını’ ve ‘iptale tabi olmayacağını’ belirtmiştir. Aynı hususu, diğer davalı-borçlu (B) vekili de 07.02.2018 tarihli “cevap dilekçesi”nde (sayfa: 3, 1. §) belirtmiştir.

Davalı vekillerinin bu tespiti doğrudur. Gerçekten; ancak ‘borçlu tarafında gerçek bir alacak-borç ilişkisine dayanmayan alacağın temlik işlemleri’ hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir. Borçlunun kendisinden gerçekten alacaklı olan bir kişiye, üçüncü bir kişideki alacağını temlik etmesi tasarrufun iptali davasına konu edilemez^{315 316}

Ancak bu AÇIKLAMA ve İÇTİHATLAR somut olayımızda gündeme gelemmez. Çünkü; **dava konusu uyumsuzlukta bir temlik söz konusu olmayıp hissedevari (satım) söz konusudur!** Davalı-borçlu (B); diğer davalı (D) CO.’ya, herhangi bir kişideki alacağını temlik etmiş değildir! Kendisinin de %50 hissedar olduğu ‘(G) ELEKTROMEKANİK ELEKTRİK SAN. ve TİC. AŞ.’deki 1050 adet hissesi ile ‘(G) FOREIGN TRADE DIŞ TİC. AŞ.’deki 500 adet hissesini diğer davalı (D) CO.’ya devretmiş (satmış) ve tasarrufun iptali davası, bu devir (satış) işleminin iptali için açılmıştır! ‘Temlik işlemi’ ayrı, ‘devir (satış) işlemi’ ayrı bir işlemdir. Yukarıda³¹⁷ belirttiğimiz gibi; “şirket hissesinin devri” işlemi de iptal davasına tabidir³¹⁸.

SONUÇ: Somut olayda, davalı-borçlu (%50 şirket ortağı) (B) ile (diğer %50 şirket ortağı) (D) CO. arasındaki “(G) ELEKTROMEKANİK ELEKTRİK SAN. VE TİC. AŞ.’deki borçlu (B)’ye ait 1050 adet hissenin devrine (satışına)” ilişkin tasarrufun ve “(G) FOREIGN TRADE DIŞ TİC. AŞ.’deki borçlu (B)’ye ait 500 adet hissenin devrine (satışına)” ilişkin tasarrufun İİK.m. 278/III-2, 279/I-2 ve 280/I uyarınca iptaline ve bunlar üzerinde davacı-alacaklıya *cebri icra yetkisi tanınmasına* karar verilmesi isabetli olacaktır.

³¹⁴ Bknz. Yuk. dipn: 292-295

³¹⁵ Ayrıntılı bilgi için bknz: TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYARTasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s:175 vd.

³¹⁶ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 18.11.2019 T. 585/10762; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 20.06.2019 T. 10950/4008; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888 vb. (www.e-uyar.com) (TALİH UYAR, ALPER UYAR AND CÜNEYT UYARTasarrufun İptali Davaları, s:176 vd.)

³¹⁷ Bknz. Yuk. dipn: 27

³¹⁸ Bknz. Yuk. dipn: (EK-1) (EK-2) (EK-3)